

**Kommitté 2: Motionssvar
kopplade till:
En starkare liberal
demokrati**

Centerpartiets partistämma 23-26 september 2021

1 **Kommitté 2: Motionssvar kopplade till motioner En starkare liberal** 2 **demokrati,**

3 4 [2.1](#), [2.2](#): Skydd för demokratin

5
6 2.1.1 att utreda vilka delar av de svenska samhällsstrukturerna som riskerar att hotas vid en
7 framtida starkare dominans av auktoritärt inriktad politiker. Titta särskilt på lagar,
8 rättskipande myndigheter, publika medier, forskning och utbildning samt kultur.

9
10 2.1.2 att ta fram förslag på lagar som kan täppa till sådana möjligheter.

11
12 2.1.3 att ge dessa åtgärder extra stark legitimitet genom att, där det är lämpligt och möjligt,
13 använda krav på kvalificerade majoriteter.

14
15 2.1.4 att försvåra för avskaffandet av sådana demokratisäkrande åtgärder genom användandet
16 av t.ex. krav på kvalificerade majoriteter.

17
18 2.1.5 att dessa förstärkningar skall införas under mandatperioden 2022-2026.

19
20 2.2.1 att Centerpartiet ska arbeta för att få till stånd ett riksdagsbeslut om förstärkta
21 ändringsregler av en grundlag redan innan riksdagsvalet 2022.

22
23 2.2.2 att Centerpartiet i det förslaget inkluderar en quorum-regel, kvalificerad majoritet för
24 riksdagsbeslut och krav på ordinarie riksdagsval mellan de två riksdagsbesluten.

25
26 2.2.3 att Centerpartiet därmed verkar för ett stärkt grundlagsskydd genom ett andra
27 riksdagsbeslut under nästa mandatperiod (2022-2026).

28 29 30 **Partistyrelsens yttrande:**

31
32 Motionärerna lyfter frågor kring hur skyddet för demokratin i Sverige kan stärkas. Det rör
33 frågor kring bland annat hur det kan göras svårare att ändra våra grundlagar. Motionärerna
34 lyfter att det i dag krävs två likadana beslut av riksdagen och med ett riksdagsval emellan för
35 att ändra en grundlag.

36
37 Centerpartiet värnar starkt våra fri- och rättigheter. I Centerpartiets idéprogram står att statens
38 uppgift är att garantera människors grundläggande fri- och rättigheter. Där står också att för
39 oss är de grundlagsskyddade fri- och rättigheterna, som exempelvis yttrande-, tryck- och
40 meddelarfrihet, självklara och ska garanteras. Centerpartiet driver också sedan länge frågan
41 om att inrätta en författningsdomstol.

42
43 Vid partistämman 2019 kom en motion på samma tema och där partistämman bland annat
44 beslutade att en översyn av grundlagen genomförs i syfte att förstärka skyddet för det
45 demokratiska statsskicket och grundläggande mänskliga rättigheter. Från JA finns också med
46 att en parlamentarisk översyn ska göras under mandatperioden för att stärka grundskyddet för
47 de demokratiska strukturerna samt domstolarnas och public services oberoende.

48
49 Frågan om att stärka skyddet för public services oberoende har utretts i 2018 års tryck- och

50 yttrandefrihetskommitté, men där blev det inte ett tillräckligt brett parlamentariskt stöd för att
51 gå vidare med ett grundlagsskydd för public service, vilket Centerpartiet hade önskat.

52

53 För att utreda ett förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende tillsattes en
54 kommitté i början av 2020. Den har namnet 2020 års grundlagskommitté. Den ska bland
55 annat utreda frågan kring om det bör krävas kvalificerad majoritet vid riksdagsbeslut om
56 grundlagsändring, om det bör införas en kvorumregel det vill säga ett krav på att ett visst antal
57 av riksdagsledamöterna ska delta i omröstningen vid beslut om grundlagsändring samt ifall
58 det ska vara krav på att det måste vara ett ordinarie val emellan de två riksdagsbesluten om
59 grundlagsändring.

60

61 Kommittén ska också utreda ett antal frågor kring att stärka domstolarnas oberoende.
62 Kommittén har också utrett utökade möjligheter att begränsa den grundlagsskyddade
63 föreningsfriheten i förhållande till sammanslutningar som ägnar sig åt terrorism och lämnat ett
64 delbetänkande i mars 2021 med förslag kring detta. Utredningen ska redovisa övriga delar av
65 uppdraget senast den 15 februari 2023.

66

67 Även ett stärkt skydd mot manipulationer av valsystemet utreds nu i 2020 års valutredning.
68 Detta är också en fråga från Januariavtalet. Utredningen ska bland annat analysera om det
69 finns behov av ett utpekad ansvar för säkerhetsfrågor vid val och om skyddet mot olika former
70 av påverkan på väljarna är tillräckligt eller om det kan stärkas. Utredningen lämnade ett
71 delbetänkande i januari 2021 som berör frågor kring förstärkt skydd för väljarna vid
72 röstmottagningen. Hela utredningen ska redovisas senast den 15 oktober 2021.

73

74 Centerpartiet bedriver också ett kontinuerligt arbete kring att skapa bättre förutsättningar för
75 oberoende media i hela landet och för att bevaka kulturens frihet. Partistyrelsen instämmer
76 utifrån detta i innebörden med att-satserna i dessa motioner. Det pågår redan ett arbete med att
77 utreda förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende samt att stärka skyddet
78 mot manipulationer av valsystemet. Det har kommit ett delbetänkande så vissa förslag kan
79 vara möjliga att fatta beslut om under denna mandatperiod, men de flesta av frågorna kring
80 skydd av demokratin kommer det att vara möjligt att fatta ett första beslut om först under
81 nästa mandatperiod.

82

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

2.1.1

2.1.2

2.1.3

2.1.4

2.1.5

2.2.1

2.2.2

83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129

[2.3](#), [2.4](#), [2.5](#), [2.6](#): Villkor för förtroendevalda

2.3.1 att Centerpartiet tar initiativ till att nämnda kryphål i lagstiftningen elimineras.

2.4.1 att Sverige driver på EU för att införa ett system med ersättare för ledamöterna i EU-parlamentet.

2.5.1 att stärka det interna arbetet för jämställd representation.

2.5.2 att aktivt stötta kvinnor på förtroendeuppdrag med riktade insatser.

2.5.3 att politiska uppdrag ska ge ekonomisk ersättning och vara möjliga att kombinera med både arbets- och familjeliv.

2.5.4 att hot och trakasserier mot förtroendevalda tas på allvar genom interna stödinsatser och stöd i att anmäla hot och trakasserier.

2.5.5 att stärka det interna arbetet med uppföljning av kvinnor som avslutar sina förtroendeuppdrag.

2.5.6 att medverka till bättre villkor för ledamöter i EU-kommissionen och EU-parlamentet.

2.6.1 att Centerpartiet verkar för att föräldraledighet möjliggörs vid politiska uppdrag.

2.6.2 att ta fram underlag som är till stöd för hur kommunerna kan genomföra förändringarna.

2.6.3 att ge Centerpartiets riksorganisation (RO) i uppdrag att ta fram riktlinjer för föräldraledighet för att stötta kretsar och distrikt internt i Centerrörelsen.

Partistyrelsens yttrande:

En motionär lyfter den möjlighet som finns i lagstiftningen kring pensionsavtal för förtroendevalda som gör det möjligt att komma undan avräkning på pensionen genom att ta ut aktieutdelning i stället för lön från ett bolag. En annan motionär lyfter konsekvenser av att det inte finns ett system med ersättare för ledamöterna i Europaparlamentet. Motionären nämner att det finns en möjlighet att vara ledig en tid vid barnafödande men det finns då ingen ersättare som kan gå in. Flera motionärer lyfter också svårigheten att kombinera det politiska uppdraget med familjeliv även gäller EU-kommissionärer. Flera motionärer pekar bland annat på behovet av att stärka vårt arbete för en jämställd representation samt att ge stöd till kvinnor som är förtroendevalda och följa upp de avhopp som sker bland kvinnor på högre förtroendeuppdrag

Centerpartiet tycker generellt att det rimligt att få ersättning när man innehar ett offentligt politiskt uppdrag. Däremot ser vi ingen rimlighet med generösa pensionsavtal som leder till

130 betydande avgångsvederlag. Samtidigt värnar Centerpartiet det kommunala självstyret och
131 menar att det därför ska finnas möjlighet att ha olika lokala sätt att hantera dessa frågor.

132
133 Centerpartiet arbetar för ett jämställt samhälle. Det gäller inte minst möjligheten att ta
134 politiska uppdrag. I Europaparlamentet finns inte ett system för ersättare vilket försvårar
135 möjligheten att vara föräldraledig. Centerpartiet har röstat för ett förslag om att inrätta ett
136 system med ersättare för förtroendevalda i Europaparlamentet.

137
138 Centerpartiet vill att det ska vara möjligt att kombinera politiska uppdrag med familjeliv när
139 det gäller alla offentliga politiska uppdrag. För fritidspolitiker är det också viktigt att de går
140 att kombinera även med arbetslivet. En del av detta kan underlättas av om det är möjligt att få
141 föräldraledighet även för uppdrag som inte är på heltid. Denna möjlighet finns i vissa
142 kommuner men inte överallt. Ekonomisk ersättning och kompensation för inkomstbortfall vid
143 tjänstledighet utgår också normalt vid offentliga politiska uppdrag.

144
145 Beträffande att stärka internt arbete för jämställd representation samt stötta kvinnor på
146 förtroendeuppdrag med riktade insatser samt följa upp avhopp så fattade partistyrelsen i
147 december 2020 beslut om att bifalla ett medlemsinitiativ som föreslog att en
148 jämställdhetsrapport skulle tas fram för att se över jämställdheten i centerrörelsen samt ta
149 fram förslag på åtgärder för att öka den. Arbetet kom igång under våren 2021 och en rapport
150 kommer att vara klar till stämman 2021. Utifrån de rekommendationer som kommer fram i
151 rapporten kommer partistyrelsen att fatta beslut om fortsatta steg för att skapa en mer
152 jämställd centerrörelse.

153
154 Rapporten kommer bland annat att titta på frågor som rör en jämställd representation, dvs
155 antalet kvinnor och män på olika interna och externa poster och hur det har utvecklats över tid
156 samt vad vi behöver göra för att skapa en jämnare fördelning.

157 Rapporten kommer också att beröra kvalitativa frågor kring jämställdhet, som rör bland annat
158 stöd från organisationen, upplevelsen av trygghet i uppdrag och medlemskap samt hur frågor
159 som rör jämställdhet tas om hand och genomförs i organisationen eller drivs i de politiska
160 församlingarna.

161
162 Att stötta förtroendevalda så att de kan genomföra sina uppdrag är en grundfråga för ett
163 politiskt parti. Genom att genomföra riktade insatser till kvinnor med förtroendeuppdrag så
164 kan vi göra vad vi kan för att fler kvinnor ska ha kvar sina uppdrag. Och genom att följa upp
165 de som avgår så lär vi oss mer om vad vi som parti kan göra för att skapa en politisk miljö där
166 både kvinnor och män får, och tar, platser och får det stöd och den uppbackning som behövs
167 av partiet. Under denna mandatperiod har flera insatser gjorts för att stötta våra
168 förtroendevalda.

169
170 För kvinnor på politiska toppositioner i kommuner och regioner har det bland annat skapats
171 ett nätverk tillsammans med Centerkvinnorna vilket har varit så framgångsrikt att det finns
172 önskemål om att fler ska kunna vara med i liknande nätverk.

173
174 Med anledning av att en jämställdhetsrapport är under framtagande som ska beskriva
175 jämställdheten i rörelsen och föreslå åtgärder för att stärka den så föreslår partistyrelsen att
176 instämma i motionens intentioner för de åtgärder som berör det interna arbetet.

177
178 Inom Centerpartiet har vi utvecklat en stödfunktion som bland annat innehåller en
179 anmälnings-mail, incident@centerpartiet.se, där medlemmar och förtroendevalda kan

180 rapportera in incidenter. Det ger oss information om vad som sker och vi kan även upptäcka
181 eventuella samordnade kampanjer mot oss från olika radikala organisationer och i de fall det
182 efterfrågas stöd och hjälp i hanteringen så kan vi bidra med det också. I de delarna finns även
183 flera checklistor på Connect om hur man agerar när man blir utsatt men även hur man kan
184 tänka in säkerhets- och trygghetsaspekten redan innan något händer. Vi har även utbildat flera
185 medarbetare i att kunna hantera och stötta de som varit utsatta. Utifrån detta instämmer
186 partistyrelsen i intentionerna i motionen i den delen.

187
188 Partistyrelsen instämmer i intentionen i att-satsen som handlar om lagstiftningen kring
189 pensionsavtal utifrån att partiet inte förespråkar generösa pensionsavtal för politiker, men
190 samtidigt ser betydelsen av det kommunala självstyret vilket möjliggör olika lösningar.
191 Partistyrelsen delar uppfattningen om att verka för att föräldraledighet möjliggörs vid
192 politiska uppdrag och det har partiet i vissa delar redan arbetat för, men det finns mer att göra.
193 Mer om detta finns i stämmoprogrammet En starkare liberal demokrati.
194 Partistyrelsen vill också tydliggöra att det är just möjligheten att kombinera politiska uppdrag
195 inom EU med familjeliv som gör att partistyrelsen instämmer i den delen.
196 Partistyrelsen finner det också rimligt som det föreslås i en annan att-sats att stöd tas fram för
197 hur kommuner kan genomföra förändringar som gör det möjligt att vara föräldraledig från
198 politiska uppdrag men menar att den frågan skulle kunna hanteras inom SKR.

199

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

2.6.1 att Centerpartiet verkar för att föräldraledighet möjliggörs vid politiska uppdrag.

200

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

2.3.1

2.4.1

2.5.1

2.5.2

2.5.3

2.5.4

2.5.5

2.5.6

2.6.2

201

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

202
203

204 [2.7](#), [2.8](#), [2.9](#): Våld mot kvinnor

205

206 2.7.1 att minimistrafvet för grov kvinnofridskränkning höjs till 1 ½ år. Det kan tyckas som en
207 radikal höjning, men det verkligt anmärkningsvärda här är att straffskalan tillåtits släpa efter
208 från början.

209

210 2.7.2 att rätten till målsägandebiträde även ska gälla i hovrätten. Denna rätt togs som
211 huvudregel bort genom lagändring 2018, och innebär ett hårt slag mot de många våldsutsatta
212 kvinnor som är i stort behov av målsägandebiträde också efter tingsrättens dom. Åklagarens
213 uppgift är inte att stötta brottsoffret eller finnas tillhands när det uppstår frågor eller behov av
214 kurativt stöd.

215

216 2.8.1 att straffsatserna för kvinnofridskränkning och grov kvinnofridskränkning höjs.

217

218 2.8.2 att elektronisk övervakning blir obligatoriskt vid kontaktförbud.

219

220 2.8.3 att ett tillägg om kön läggs till som grund för hatbrott adderas till
221 kvinnofridslagstiftningen.

222

223 2.8.4 att det ska införas kvinnohus i alla regioner.

224

225 2.8.5 att anmälningsskyldigheten för orosanmälan även ska omfatta oro för vuxna som far illa
226 i en nära relation.

227

228 2.8.6 att kommuner säkrar att kvinno-, tjej- och ungdomsjourer får en långsiktig finansiering.

229

230 2.8.7 att den så kallade 2-årsregeln inte får användas som maktmedel, och att om
231 anknytningsperson utsätter kvinnan för våld eller kränkande behandling ska den utsatta
232 kvinnan få uppehållstillstånd.

233

234 2.9.1 att Centerpartiet arbetar för att lägga till mäns våld mot kvinnor under
235 brottsrubriceringen hatbrott.

236

237

238 **Partistyrelsens yttrande:**

239

240 Motionerna handlar om kvinnor som utsätts för våld i nära relation och hur detta allvarliga
241 och utbredda samhällsproblem ska motverkas. Förslagen spänner över ett stort område och
242 behandlar allt från straffskärpningar till säkerställande av långsiktig finansiering av kvinno-
243 och tjejjourer.

244

245 Ingen människa ska behöva leva i rädsla för att bli slagen. Mäns våld mot kvinnor är idag ett
246 stort och akut jämställdhetsproblem. Centerpartiet vill se en nollvision för våld i nära
247 relationer och sexualiserat våld.

248

249 Centerpartiet har sedan tidigare tagit ställning för en höjning av minimistrafvet för grov
250 kvinnofridskränkning från dagens nio månader till tolv månader. Det kan dock finnas

251 anledning att höja minimistraflet mer än så. Då en höjning av minimistraflet utgör ett
252 etablerat ställningstagande från partiets sida, samt då Partistyrelsen inte vill binda sig vid en
253 specifik straffsats, föreslås partistämman instämna i intentionerna avseende de att-satser som
254 gäller höjt minimistraflet.

255
256 Ideella jourer, stiftelser, stödorganisationer och nätverk har under lång tid burit ett tungt
257 ansvar där det offentliga brustit i att ta hand om offer för våld i nära relation. Finansieringen
258 av jourerna sker idag främst via kommunala men även ideella insatser, samt till viss del
259 statliga bidrag. Men det är inte tillräckligt och samhället måste ta större ansvar för att skydda
260 våldsutsatta kvinnor.

261
262 Centerpartiet har drivit på för att det offentliga ska tillförsäkra kvinno-, tjej- och
263 ungdomsjourer en långsiktig finansiering. I budgeten för 2020 säkrade vi, inom ramen för
264 januariavtalet, jourernas finansiering genom att skjuta till 100 miljoner per år över hela
265 mandatperioden. Partiet kommer också att fortsätta att arbeta för en permanent satsning på
266 jourer i statsbudgeten och föreslår därmed bifall till motionen i denna del.

267
268 Centerpartiet tog på partistämman 2019 beslut om att säkerställa att våldsutsatta kvinnor ska
269 kunna få ett samlat bemötande var de än bor i Sverige. Detta ställningstagande gäller alltså
270 I likhet med då anser Partistyrelsen att hur man väljer att organisera denna verksamhet kan se
271 olika ut i olika delar av landet. Exempelvis skulle ett kvinnohus kunna tillgodose behovet i två
272 regioner. Partistyrelsen föreslår därmed att instämna i motionens intention i fråga om
273 kvinnohus då behovet i samtliga regioner ska tillgodoses på ett tillfredsställande sätt.

274
275 Möjligheterna att hjälpa en våldsutsatt förbättras avsevärt om myndigheter kan dela relevant
276 information och slå larm till andra myndigheter. Riksdagen röstade i juni igenom en
277 lagändring som gör det möjligt för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att under vissa
278 förutsättningar, utan hinder av sekretess, lämna uppgifter till Polismyndigheten i syfte att
279 förhindra att en enskild begår ett allvarligt brott mot en närstående som riskerar den
280 närståendes liv och hälsa. Den nya lagen avser risk för sådana brott som återfinns i 3 (brott
281 mot liv och hälsa), 4 (brott mot frihet och frid) och 6 (sexuallbrott) kap. brottsbalken, för vilket
282 det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år. Centerpartiet röstade för
283 lagändringen. Partistyrelsen anser att detta är en bra förändring som ökar samhällets
284 möjligheter att ingripa och att detta kan fungera lika effektivt som att införa en skyldighet att
285 anmäla oro till socialtjänsten vid misstanke om våld i nära relation. Partistyrelsen föreslår
286 därmed stämman att instämna i motionens intention vad gäller orosanmälan till socialtjänsten
287 vid misstanke om våld i nära relation.

288
289 Idag måste ett kontaktförbud överträdas för att den dömda ska behöva bära fotboja.
290 Centerpartiet har länge påtalat det orimliga i detta. Om en gärningsman döms för ett allvarligt
291 brott i nära relation, såsom misshandel, vill Centerpartiet att ett automatiskt kontaktförbud ska
292 gälla. Utsatta ska skyddas redan från dag ett med den teknik som finns. Vi vill att elektronisk
293 fotboja ska användas i samtliga fall av kontaktförbud där det kan fylla en funktion och vara
294 obligatoriskt vid allvarligare brott i nära relation. Partistyrelsen föreslår därmed bifall på att-
295 satsen om elektronisk övervakning.

296
297 På stämman 2015 tog Centerpartiet beslut om att vi vill att tryggheten för brottsoffer ökar
298 genom att dessa ges större möjlighet att byta målsägandebiträde och genom att se över om
299 kraven som ställs för att få ett målsägandebiträde bör sänkas. Samma beslut togs även vid
300 stämman 2019.

301
302 År 2018 trädde en lagändring ikraft, som Centerpartiet stod bakom, och som innebar mer
303 restriktiva regler för förordnande av målsägandebiträde i överrätt. Förändringen kom sig av att
304 överrättsprocessen reformerades. Målsägandebiträdets funktion vid en huvudförhandling i
305 överrätt ansågs därmed många gånger begränsad. Mot den bakgrunden beslutades att
306 målsägandebiträdet som huvudregel bara ska vara förordnad till dess att tiden för att
307 överklaga tingsrättens dom i målet hade löpt ut. Från denna huvudregel finns undantag som
308 innebär att målsäganden har rätt till målsägandebiträde även i överrätt om vissa
309 förutsättningar föreligger och målsäganden har behov av det.

310
311 Under senare tid har det kommit signaler som tyder på att lagen kan ha fått allt för
312 långtgående konsekvenser. Ett målsägandebiträde fyller många gånger en viktig funktion för
313 målsäganden, inte minst i mål om sexualbrott, våld i nära relation eller hedersrelaterad
314 brottslighet. Partistyrelsen, som instämmer i motionens intention i denna del, föreslår en något
315 omformulerad att-sats om att göra en utvärdering av lagändringen 2018 om mer restriktiva
316 regler för förordnande av målsägandebiträde i överrätt.

317
318 När en person kommer till Sverige från ett tredje land för att leva med en partner som man
319 inte tidigare haft en relation med tillämpas så kallad uppskjuten invandringsprövning.
320 Huvudregeln är, i likhet med andra tillståndsgrunder, att ett sådant uppehållstillstånd är
321 tillfälligt och att uppehållstillståndet kan förlängas i det fall förhållandet består. Att
322 uppehållstillståndet är knutet till anknytningspersonen i Sverige är en nödvändighet och en
323 förutsättning för att uppehållstillstånd ska beviljas. I vissa fall kan detta dock skapa en
324 beroendesituation. I de fall den anhöriga blivit utsatt för hot eller våld finns därför en ventil
325 som gör det möjligt att få förlängt uppehållstillstånd ändå, trots att förhållandet upphört.
326 Genom att motionera i riksdagen har Centerpartiet drivit på för att man bör se över om denna
327 ventil är ändamålsenlig och ger dessa personer tillräckligt skydd. Partistyrelsen föreslår därför
328 partistämman att instämma i motions intention i den del som rör 2-årsregeln.

329
330 Hatbrott har ingen egen brottsrubricering utan hanteras som en straffskärpningsregel i
331 brottsbalken, 29 kap. 2 §. Hatmotiv återfinns i punkt sju i denna bestämmelse.
332 Där framgår att om åklagaren kan bevisa att gärningsmannen begått ett brott med avsikten att
333 kränka en person eller grupp baserat på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung,
334 trosbekännelse, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, eller annan
335 liknande omständighet, ska detta ses som en försvårande omständighet som motiverar ett
336 strängare straff.

337
338 Frågan om att införa kön som en hatbrottsgrund diskuterades bl.a. i proposition 2.147/98:55.
339 Det huvudsakliga argumentet mot att införa kön som grund för hatbrott var att kvinnor inte
340 utgör en utsatt minoritetsgrupp och därmed inte har behov av detta skydd. Under senare tid
341 har diskussionen om att införa kön ånyo aktualiserats och då i huvudsak med anledning av
342 könsrelaterat hat på internet. Finland har beslutat att lägga till motiv baserat på kön som
343 straffskärpningsgrund. Detta efter att flera utredningar visat att i synnerhet kvinnor som är
344 verksamma i offentligheten utsätts för hat som riktas mot deras könstillhörighet och hatretorik
345 med sexistiska övertoner.

346
347 Partistyrelsen är av uppfattningen att kön bör införas som en hatbrottsgrund även i Sverige.
348 Behovet aktualiseras bl.a. av att kvinnor utsätts i högre grad än män för hat på nätet och att
349 det sexistiska näthatet begränsar kvinnors livsrum.

350 Partistyrelsen anser även att det är påkallat att funktionsnedsättning införs som en
351 hatbrottsgrund.
352 Partistyrelsen instämmer därmed i motionernas intention i denna del men menar att
353 skrivningen i de föreslagna att-satserna bör ändras något och formuleras som att kön och
354 funktionsnedsättning bör införas som grund för hatbrott.
355

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att det görs en utvärdering av lagändringen 2018 om mer restriktiva regler för förordnande av målsägandebiträde i överrätt.

att kön och funktionsnedsättning införs som grund för hatbrott.

356

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

2.8.2 att elektronisk övervakning blir obligatoriskt vid kontaktförbud.

2.8.6 att kommuner säkrar att kvinno-, tjej- och ungdomsjourer får en långsiktig finansiering.

357

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

2.7.1

2.7.2

2.8.1

2.8.3

2.8.4

2.8.5

2.8.7

2.9.1

358

359 [2.10](#): Hedersrelaterat våld och förtryck

360

361 2.10.1 att det ska genomföras en nationell omfattande kunskapshöjning hos alla kommuner
362 och myndigheter kring hedersrelaterat våld och förtryck.

363

364 2.10.2 att en kartläggning görs och att nationell statistik tas fram gällande hur utbrett
365 hedersvåldet är.

366

367 2.10.3 att personal som jobbar nära unga människor samt tjänstemän på kommuner och
368 myndigheter ska utbildas i hedersrelaterat våld och förtryck.

369
370 2.10.4 att alla skolor ska ha en handlingsplan för hur skolan arbetar förbyggande, upptäckande
371 och stödande vid misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck.

372
373 2.10.5 att inom ramen för skolpliktsansvaret ge skolhuvudmän i uppdrag att årligen rapportera
374 antalet barn som har eller som det finns stark misstanke om att de har förts bort.

375

376

377 **Partistyrelsens förslag till beslut:**

378

379 Motionen rör hedersrelaterat våld och förtryck. I motionen framhålls att det behövs en
380 nationell kunskapshöjning hos kommuner, myndigheter och tjänstemän om
381 hedersproblematik. Motionärerna framhåller vidare behovet av nationell statistik på området
382 och att alla skolor bör ha en handlingsplan för att motverka hedersproblematik. Vidare anføres
383 att skolorna bör ha i uppdrag att inom ramen för skolpliktsansvaret årligen rapportera antalet
384 barn som misstänks eller konstaterats ha förts bort för tvångsäktenskap.

385

386 Centerpartiet har såväl vid tidigare stämmor som i andra sammanhang varit tydligt med att
387 hedersrelaterad brottslighet är oacceptabel. Vid partistämman i Malmö 2017 uttalade partiet
388 att handlingsplaner mot hedersförtryck samt handlingsplaner mot kontroll av
389 individer ska finnas i grund- och gymnasieskolor.

390

391 Inom ramen för januariavtalet har Centerpartiet varit med och genomfört ett omfattande
392 reformpaket i fråga om hedersbrott och hedersutsatthet. Det handlar bl.a. om heder som en
393 särskild straffskärpningsgrund, införandet av nya brott i form av exempelvis ett
394 barnäktenskapsbrott, barnfridsbrott och ett särskilt hedersbrott.

395

396 Vidare, att ta fram en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn,
397 inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Stora satsningar har också gjorts på
398 kunskapshöjande åtgärder i fråga om hedersproblematik. Bland annat har Sveriges kommuner
399 och regioner (SKR) tillförts medel för att utöka sitt jämställdhetsarbete med fokus på heder.
400 Länsstyrelserna har fått permanenta medel för regionala kunskapscenter om heder. Fem
401 myndigheter som särskilt möter våldsutsatta har fått i uppdrag att öka upptäckten av våld och
402 hedersutsatthet.

403

404 Socialstyrelsen har fått i uppdrag att fördela medel, kunskap och metodstöd till socialtjänsten
405 och hälso- och sjukvården för att motverka våld och hedersbrott. Kriminalvården har också
406 fått ökat ansvar för att bekämpa hederskultur bland sina klienter.

407 Förstärkningar har även gjorts för att stärka forskningen och kunskapen om
408 hedersproblematik. Läroplanen har ändrats avseende skolans undervisning om sexualitet,
409 samtycke och relationer och Skolverket har fått resurstillskott för att stärka det systematiska
410 arbetet mot heder.

411

412 Partistyrelsen anser att tjänstemän på kommuner och myndigheter och även personal på
413 skolor, så även förskolor, bör utbildas gällande hedersproblematik och föreslår bifall på denna
414 att-sats.

415

416 Skolan har en anmälningsskyldighet i de fall barn riskerar att fara illa eller utsättas för brott,
417 exempelvis barnnäktenskapsbrott. Skolan är då skyldig att anmäla detta till socialtjänsten.
418 Partistyrelsen anser inte att ansvaret kan läggas på en enskild skola att göra årliga
419 sammanställningar i linje med motionärens förslag och föreslår avslag på motionen i denna
420 del.
421

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

2.10.3 att personal som jobbar nära unga människor samt tjänstemän på kommuner och myndigheter ska utbildas i hedersrelaterat våld och förtryck.

422

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

2.10.1

2.10.2

2.10.4

423

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

2.10.5

424

Sofia Jarl, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall på motion 2.10.5.

Motivering: Skolhuvudmännens ansvar att förebygga och motverka hedersvåld behöver förstärkas. Därför är det motiverat med en nationell årlig uppföljning.

425

426

427 [2.11](#): Korruption

428

429 2.11.1 att verka för skärpt lagstiftning mot korruption med att göra det olagligt att mörka
430 oegentligheter i såväl privat som offentlig verksamhet.

431

432 2.11.2 att intensifiera arbetet med stöd till institutioner och organ som värnar öppenhet och
433 allmänhetens möjlighet till insyn.

434

435

436 **Partistyrelsens yttrande:**

437

438 Motionen lyfter frågan om att motverka korruption och oegentligheter i privat och offentlig
439 verksamhet. Motionären vill stärka lagstiftningen mot korruption och en förstärkning av
440 stödet till institutioner som verkar för öppenhet och allmänhetens insyn.

441

442 Centerpartiet menar att ett samhälle fritt från korruption är en förutsättning för såväl trygghet
443 som rättssäkerhet. Frågor om etik och transparens är också grundläggande för Centerpartiet.

444 På stämman 2019 tog Centerpartiet beslut om att verka för en nationell handlingsplan mot
445 mutor och korruption. Partiets slog fast att även om Sverige fortfarande är högt rankat vad
446 gäller avsaknad av korruption så finns det oroande tendenser som måste motverkas.
447 Lagstiftningen mot korruption och oegentligheter har delvis stärkts under de senaste åren. En
448 ny lag om ökat skydd för visselblåsare infördes år 2017. Förtydligandet år 2019 av
449 förordningen om intern styrning och kontroll av förvaltningsmyndigheter under regeringen är
450 ett annat exempel.

451
452 Partistyrelsen anser att det är angeläget att löpande ge akt på hur lagstiftningen mot korruption
453 kan förstärkas, men vill inte slå fast exakt vad som ska kriminaliseras. Detta eftersom
454 korruption tar sig många olika uttryck och kan handla om allt från mutor, tystande av kritiker
455 och döljande av fakta, till trolöshet mot huvudman. Att motverka korruption kräver därmed
456 olika typer av lagstiftning och åtgärder. Partistyrelsen föreslår därför att instämma i motionens
457 intentioner i denna del.

458
459 Vad gäller frågan om att intensifiera arbetet med stöd till institutioner och organ som värnar
460 öppenhet och allmänhetens möjlighet till insyn, så instämmer partistyrelsen allmänt i att det
461 finns anledning att slå vakt om sådana institutioner och organ. Då motionären inte är mer
462 precis i sitt yrkande är det dock svårt att veta exakt vilket stöd och vilka institutioner och
463 organ som avses. Partistyrelsen föreslår därmed även partistämman att instämma i intentionen
464 i denna att-sats.

465

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

2.11.1

2.11.2

466

467

468 [2.12](#): Reformer för ett starkare skydd för individuella fri- och rättigheter

469

470 2.12.1 att användningen av hemliga tvångsmedel fortsatt ska kräva konkret brottsmisstanke.

471

472 2.12.2 att användningen av hemliga tvångsmedel fortsatt ska behöva prövas av domstol.

473

474 2.12.3 att det ska utredas hur Förvarsunderrättsdomstolens prövning kan bli mer
475 transparent och rättssäker.

476

477 2.12.4 att enskilda ska ges en generell rätt till ersättning för ombud i förvaltningsärenden då
478 denne haft skäl att få sin sak prövad.

479

480 2.12.5 att principen om krav på dubbel straffbarhet värnas och ska fortsatt gälla som
481 huvudregel för svensk jurisdiktion i utlandet.

482

483

484 **Partistyrelsens yttrande:**

485

486 Motionen handlar om vikten av en liberal rättsordning och om att säkerställa att den enskildes
487 intressen och rätt tillvaratas gentemot staten. Motionärerna beskriver hur rätten till personlig
488 integritet allt oftare får stå tillbaka till förmån för brottsbekämpande övervakning, samt
489 framhåller behovet av att slå vakt om rättsstatliga principer.

490

491 Centerpartiet delar motionärernas inställning i fråga om vikten av en liberal rättsordning,
492 behovet av att noga ge akt på integritetskränkande åtgärder, samt att slå vakt om rättsstatliga
493 principer. Integritetskänslig information måste hanteras rättssäkert och med respekt för den
494 enskildes rätt till privatliv. Det är en svår uppgift för en rättsstat att slå vakt om den enskildes
495 rättssäkerhet och integritet och samtidigt värna säkerhet och motverka hot och brott.

496 Centerpartiet har därför föreslagit att en utredning särskilt ska se över frågan om integritet,
497 brottsbekämpning och informationshantering, med syfte att skapa ett modernt, rättssäkert och
498 ändamålsenligt regelverk.

499

500 Redan idag används hemliga tvångsmedel i vissa fall när åtgärden är av synnerlig vikt för att
501 förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Det handlar om sådana allvarliga
502 och samhällsfarliga brott som exempelvis spioneri, terrorism, eller väpnat hot mot allmän
503 ordning. Vid all användning av hemliga tvångsmedel ställs krav på proportionalitet.
504 Användningen är också noggrant reglerad och föremål för särskilda kontroll- och
505 återrapporteringsförfaranden. Dagens lagstiftning ger viss möjlighet för de brottsbekämpande
506 myndigheterna att i brådskande situationer använda hemliga tvångsmedel och i efterhand få
507 användningen godkänd av domstol. Motionens att-satser gällande hemliga tvångsmedel
508 överensstämmer således bara delvis med vad som de facto gäller idag. Centerpartiet är av
509 uppfattningen att de rättssäkerhetsgarantier som omgärdar användningen av hemliga
510 tvångsmedel måste upprätthållas. Kravet för användningen av hemliga tvångsmedel ska även
511 fortsättningsvis vara att användningen av sådana åtgärder är av synnerlig vikt för att motverka
512 särskilt allvarliga brottslighet. Godtycklig och svepande massövervakning kan aldrig godtas.
513 Partistyrelsen instämmer i intentionen i att-satsen att användningen av hemliga tvångsmedel
514 fortsatt ska kräva konkret brottsmisstanke och prövas av domstol, samt föreslår en ny att-sats
515 om att hemliga tvångsmedel även fortsatt ska vara förbehållna brottslighet av den allvarsgrad
516 som gäller idag.

517

518 Centerpartiet spelade en avgörande roll för att stärka integritetsskyddet då FRA fick möjlighet
519 till signalspaning för försvarsunderrättelsetjänst av signaler mellan avsändare och mottagare
520 som båda inte befinner sig i Sverige. Signalspaning ska bedrivas till stöd för svensk utrikes-
521 säkerhets- och försvarspolitik samt att i övrigt kartlägga yttre hot mot Sverige. Vid införandet
522 av signalspaningslagen infördes också Försvarsunderrättelsedomstolen som prövar
523 ansökningar om tillstånd för signalspaning och genom Siun, Statens Inspektion för
524 försvarsunderrättelseverksamhet, infördes ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer.

525

526 Försvarsunderrättelsetjänst är viktigt för vårt lands säkerhet och i sakens natur ligger att
527 verksamheten omgärdas av sekretess i stor utsträckning. Även om domstolens sammanträden
528 i regel inte är offentliga, bevakas enskildas integritetsintresse av integritetsskyddsombud som
529 förordnas av regeringen efter förslag från både Sveriges advokatsamfund och
530 Domarnämnden. Försvarsunderrättelsedomstolen står under tillsyn av Justitieombudsmannen,
531 Justitiekanslern och Integritetsskyddsmyndigheten.

532

533 Partistyrelsen noterar också att regeringen årligen redovisar en granskning av verksamhet som
534 bedrivits i enlighet med lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Det
535 innebär att varje år får riksdagen, och hela Sveriges befolkning möjlighet att utifrån Siuns

536 redovisning granska hur verksamheten bedrivs och hur FRA hanterar personuppgifter och den
537 information de får genom signalspaning. I kontrollen av signalspaningen ska Siun särskilt
538 granska sökbegrepp, förstöring och rapportering. Vidare ska Siun på en enskild persons
539 begäran kontrollera om hans eller hennes meddelande har inhämtats i samband med
540 signalspaning. Det är en viktig uppgift för att säkerställa enskildas rättigheter och integritet.
541 Siun har också mandat att avbryta en inhämtning eller besluta om förstöring av en upptagning
542 eller uppteckning om det skulle visa sig att inhämtningen som gjorts inte har varit förenlig
543 med det tillstånd som meddelats av Försvarsunderrättelsesdomstolen.
544

545 De senaste årens granskningar, som varje år debatteras i riksdagen, visar på att verksamheten
546 bedrivs i enlighet med gällande lagar och regler. Det finns enstaka exempel på att Siun bett
547 FRA att förstöra en uppgift vilket partistyrelsen menar visar att kontrollmekanismerna
548 fungerar och att Siun gör skillnad. Det är viktigt att riksdagen får insyn i
549 kontrollverksamheten och att den är föremål för riksdagsbehandling årligen.
550

551 Europadomstolen har i en dom våren 2021 bedömt att signalspaning kan vara rättfärdigat ur
552 ett säkerhetsperspektiv och att regelverket i huvudsak är förenligt med Europakonventionen
553 men har haft synpunkter på vissa punkter kring skyddet av den personliga integriteten.
554

555 Partistyrelsen menar att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagar och regler men att
556 Europadomstolens utlåtande om vissa brister visar på vikten av att stärkt integritetsskydd
557 finns med i den översyn av signalspaningslagen som riksdagen röstade igenom ska ske i
558 samband med att totalförsvarspropositionen antogs vintern 2020. Samtidigt finns ingenting
559 som tyder på att Försvarsunderrättelsesdomstolen inte bedriver sin verksamhet på ett
560 rättssäkerhet sätt utifrån idag gällande regelverk. Som alltid är det viktigt att hitta rätt balans
561 mellan sekretess, transparens, integritetsskydd och försvaret av Sverige och partistyrelsen
562 föreslår därför stämman att avslå motionen i denna del.
563

564 Vad gäller att-satsen om att enskilda ska ges en generell rätt till ersättning för ombud i
565 förvaltningsärenden då den enskilde haft skäl att få sin sak prövad, så kan det vara svårt att
566 definiera när den enskilde har haft sådana skäl. Den tydligaste och mest objektiva definitionen
567 torde vara de fall när den enskilde vinner framgång för sin talan, men det är oklart om detta
568 ska utgöra definitionen. Centerpartiet anser att det är mycket viktigt att säkerställa att den
569 enskilde har möjlighet att överklaga förvaltningsrättsliga beslut som hen finner felaktiga.
570 Även om ett överklagande inte resulterar i en ändring av beslutet kan utfallet vara långt ifrån
571 givet och det kan finnas goda skäl för en överprövning. Att införa en generell rätt till
572 ersättning för ombud, men som exempelvis bara gäller om beslutet ändras i överrätt, riskerar
573 att göra processerna professionaliserade på ett sätt som minskar möjligheterna för enskilda att
574 överklaga. Det skulle också föra in ett moment där den enskilde måste överväga i vilken
575 utsträckning det är möjligt att nå framgång med ett överklagande. Detta skulle medföra en
576 delvis annorlunda inriktning då grundtanken idag är att förvaltningsrättsliga beslut som den
577 enskilde uppfattar som felaktiga eller tveksamma enkelt ska kunna överklagas. Partistyrelsen
578 anser att den nuvarande, mindre professionaliserade ordningen, ger enskilda större möjlighet
579 att få ytterligare en prövning av tveksamma beslut och därmed också kan anses mer
580 demokratisk. Vidare finns det redan idag många exempel på förvaltningsrättsliga mål där den
581 enskilde har rätt till offentligt biträde, exempelvis tvångsmål (LVU, LPT, LRV, LVM) och
582 många migrationsrättsliga mål. Partistyrelsen anser vid en sammantagen bedömning att det är
583 svårt att motivera en generell rätt till juridiskt biträde i alla förvaltningsrättsliga mål med
584 hänsyn till kostnad, målens beskaffenhet och andra samhällsekonomiska avvägningar.
585

586 Principen om dubbel straffbarhet innebär att om en person begår ett brott utomlands kan hen
587 under vissa omständigheter dömas enligt svensk lag och i svensk domstol förutsatt att
588 gärningen är brottslig både i Sverige och i det land där den begicks (2 kap. 2 § BrB). Enligt
589 huvudregeln går det alltså inte att döma för ett brott om gärningen är fri från ansvar enligt
590 lagen på gärningsorten. Det går vanligen inte heller att döma till en påföljd som är strängare
591 än det strängaste straff som är föreskrivet för brottet enligt lagen på gärningsorten. Från
592 huvudregeln om dubbel straffbarhet finns undantag, vilka framgår av 2 kap. 2 § fjärde stycket
593 brottsbalken. För närvarande utgörs undantagen framför allt av människohandel,
594 äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott, barnpornografibrott och sexualbrott mot minderåriga.
595 För dessa brott uppställs inte krav på att de ska vara straffbelagda enligt lagen på
596 gärningsorten för att vara åtalbara enligt svensk lag i Sverige.
597

598 Centerpartiet är av uppfattningen att principen om dubbel straffbarhet fyller en viktig funktion
599 för att klargöra vad som ska gälla internationellt sett. I likhet med vad motionärerna beskriver
600 är det också viktigt att upprätthålla respekten för principen om dubbel straffbarhet för att inte
601 riskera att hamna i ett läge där andra länder kan straffa personer för sådana handlingar som de
602 företagit helt lagligt i Sverige. Som framgår finns det dock undantag från principen om dubbel
603 straffbarhet och det är inte otänkbart att ytterligare brott skulle kunna komma att läggas till
604 undantagen.
605

606 Partistyrelsen delar dock motionärernas uppfattning att principen om krav på dubbel
607 straffbarhet ska värnas och fortsätta att gälla som huvudregel. Då detta redan är en vedertagen
608 uppfattning från Centerpartiets sida föreslår partistyrelsen partistämman att instämma i
609 motionens intention i denna del.
610

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta följande:

att hemliga tvångsmedel även fortsatt ska vara förbehållna brottslighet av den allvarsgrad
som gäller idag.

611

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionen i följande motioner:

2.12.1

2.12.2

2.12.5

612

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

2.12.3

2.12.4

613

Julia Eriksson, Centerstudenter, reserverar sig till förmån för bifall på motion 2.12

614

615 **2.13, 2.14: Frågor om könsneutralitet**

616
617 2.13.1 att all ny lag skrivs med ett könsneutralt språk.

618
619 2.13.2 att när äldre lag uppdateras, skrivs den om med en könsneutralitet.

620
621 2.14.1 att det införs ett nytt könsneutralt personnummer i Sverige.

622
623 2.14.2 att detta ska infrias inom mandatperioden.

624
625
626 **Partistyrelsens yttrande:**

627
628 Motionerna lyfter frågor om könsneutralitet ur ett antal perspektiv. Den ena lyfter främst
629 frågan om att lagtext ska vara könsneutral och att lagstiftaren ska arbeta för att även äldre
630 lagstiftning ändras när den uppdateras. Den andra motionen föreslår att man inom denna
631 mandatperiod ska införa ett nytt neutralt personnummer för att de som inte känner att de
632 stämmer in på det binära systemet i högre grad ska kunna känna sig som en del av samhället.

633
634 Centerpartiets politik utgår alltid från alla människors lika rätt och värde. Vi har länge drivit
635 på kampen för HBTQI-personers rättigheter och vill att man ska ha samma rättigheter och få
636 samma bemötande, oavsett vilken sexuell läggning man har eller hur man identifierar sig. Ny
637 lagstiftning skrivs redan nu med ett könsneutralt språk i den mån det är möjligt och så har det
638 varit länge. Den föräldrarättsliga lagstiftningen är på vissa sätt ett undantag, men en utredning
639 tillsattes 2020 som ska se över reglerna om föräldraskap och hur de kan utformas för att bli
640 mer överskådliga, enhetliga, heltäckande, könsneutrala och inkluderande. Utredningen ska
641 lägga fram sitt betänkande 2022.

642
643 Centerpartiet har vid tidigare stämmor uttalat sig i frågan om ett könsneutralt personnummer.
644 Om det vid en eventuell omläggning av personnummersystemet är möjligt att förena
645 möjligheten för den enskilde att inte registrera sig som man eller kvinna med möjligheten att
646 fortsatt kunna analysera all offentlig statistik utifrån ett genusperspektiv har Centerpartiet inte
647 något emot att en förändring av systemet görs. Är det inte möjligt väger den genusuppdelade
648 statistiken tyngre än att den enskilde ska kunna avstå från att registrera sig som man eller
649 kvinna. Centerpartiet har i linje med detta lagt förslag i riksdagen om att utreda
650 förutsättningarna att införa ett tredje juridiskt kön utan att försämra möjligheterna att kunna
651 göra statistiska analyser utifrån ett genusperspektiv.

652
653 Då lagstiftaren redan nu arbetar för ett könsneutralt språk i lagstiftningen instämmer
654 Partistyrelsen i motionens intentioner i denna del.

655
656 Även fortsatt anser Partistyrelsen att en förutsättning för att införa neutrala personnummer är
657 att kunna förena möjligheten för den enskilde att inte registrera sig som man eller kvinna med
658 möjligheten att fortsatt kunna analysera all offentlig statistik utifrån ett genusperspektiv. Då
659 det idag är osäkert föreslår Partistyrelsen instämmande i motionens intention.

660

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

2.13.1

2.13.2

2.14.1

661

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

2.14.2

662

663

664 [2.15](#): Rätten till egenidentifierat kön

665

666 2.15.1 att Centerpartiet vill genomföra utredningens huvudförslag till ny
667 könstillhörighetslagstiftning där lag för rätt till självidentifierad registrering av juridiskt kön
668 särskiljs från lag som möjliggör könsbekräftande vård.

669

670 2.15.2 att Centerpartiet verkar för att ett utskottsinitiativ tas i riksdagen till ny lag om inte
671 regeringen skyndsamt presenterar en proposition i linje med utredningens förslag.

672

673

674 **Partistyrelsens yttrande:**

675

676 Motionen tar upp frågan om könstillhörighet och lyfter att den utredning som tillsattes 2014
677 ännu inte har resulterat i någon proposition. Motionären föreslår att Centerpartiet ska ta
678 ställning för att särskilja lagstiftning om val av juridiskt kön med lagstiftning som har
679 koppling till könsbekräftande vård.

680

681 Centerpartiet har länge drivit transpersoners rättigheter och tror att det skulle innebära en stor
682 skillnad för transpersoner i Sverige om den nya könstillhörighetslagstiftningen som
683 motionären tar upp kom på plats.

684

685 Den tidigare alliansregeringen tillsatte 2014 en utredning om könstillhörighet, men sedan
686 utredningen presenterades i december samma år har ingenting hänt och lagstiftningen har
687 skjutits på framtiden sedan dess. Partistyrelsen anser att den nuvarande lagstiftningen passar
688 dåligt in i den verklighet vi nu lever i och att det för många transpersoner skulle göra stor
689 skillnad om den nya könstillhörighetslagen kom på plats. Partistyrelsen anser att alla ska ha
690 rätt att få den vård de behöver och få se rätt kön i sina ID-handlingar och instämmer därmed i
691 motionärens att-satsen om självidentifierad registrering av juridiskt kön men föreslår en
692 enklare och tydligare skrivning.

693

694 Det finns olika sätt att bedriva arbetet i riksdagen, exempelvis genom utskottsinitiativ,
695 motioner, interpellationer och skriftliga frågor. Eftersom det är riksdagsgruppen som beslutar
696 på vilket sätt förslag ska väckas föreslår Partistyrelsen partistämman att i övrigt instämma i
697 motionens intention.

698

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att lag för rätt till självidentifierad registrering av juridiskt kön särskiljs från lag som möjliggör könsbekräftande vård.

699

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

2.15.1

2.15.2

700

701

702 [2.16](#): Där ingen är arbetslös

703

704 2.16.1 att Centerpartiet verkar för att principen om ömsesidigt erkännande tillämpas fullt ut på
705 tjänstesektorn inom europeiska unionen och att fler begränsningar av yrkestjänster därigenom
706 avskaffas.

707

708 2.16.2 att Centerpartiet verkar för att utreda införandet av anonyma CV i offentlig sektor.

709

710 2.16.3 att Centerpartiet verkar för att arbetsmarknadens parter, istället för lagstiftaren,
711 fastställer den så kallade LAS-åldern.

712

713 2.16.4 att Centerpartiet verkar för att arbetsgivaravgiften inkluderas och synliggörs på alla
714 lönebesked.

715

716 2.16.5 att Centerpartiet verkar för att avskaffa löneavgiften i arbetsgivaravgiften för alla.

717

718 2.16.6 att Centerpartiet verkar för att avskaffa de allmänna helgdagarna i förmån för att tolv
719 nya lagstadgade semesterdagar läggs till i semesterledigheten, vilket låter människor ansöka
720 om ledighet de dagar om året som de anser vara viktiga att vara ledig på.

721

722 2.16.7 att Centerpartiet verkar för att fribeloppet för studiebidraget dubblas.

723

724 2.16.8 att Centerpartiet verkar för att fribeloppet för studielånet slopas.

725

726 2.16.9 att Centerpartiet verkar för att införa en entreprenörskapskurs som ger meritpoäng i
727 gymnasieskolan.

728

729 2.16.10 att Centerpartiet tar ställning för den växande gig-ekonomin som skapar nya, enkla
730 jobb.

731

732 2.16.11 att Centerpartiet verkar för att underlätta administrationen för personer som arbetar i
733 gig-ekonomin genom att införa "Gig-lotsning", som likt företagslotsning hjälper enskilda
734 individer att göra rätt för sig.

735

736

737 **Partistyrelsens yttrande:**

738

739 Motionen syftar till att lägga fram förslag som motionärerna menar kommer göra den svenska
740 arbetsmarknaden mer flexibel och anpassad efter den enskilda individens förutsättningar.

741 Motionen lägger fram förslag som berör såväl förbättrade förutsättningar för att lära sig driva
742 eget under gymnasiet, att deltidsarbeta under studietid, att arbeta utomlands, att namnet inte
743 ska vara avgörande i anställningsprocesser, att det ska vara enklare att arbeta och göra rätt för
744 sig och kräva sin rätt inom gig-ekonomin, att synliggöra vart skattepengarna går, att staten
745 inte ska avgöra semesterns förläggning i form av helgdagar och inte heller när du går i
746 pension.

747
748 Sverige är ett litet land som är beroende av att kunna sälja våra varor och tjänster utomlands.
749 EU är vårt viktigaste samarbete. Centerpartiet tycker att EU behöver utvecklas. Dels för att
750 bättre hantera nya utmaningar som kommer med en ökad globalisering, där människor och
751 handel rör sig allt mer över nationsgränserna. Vi tycker att det är den inre marknaden och den
752 fria rörligheten som är EU:s viktigaste styrkor. Det finns enorm potential i att öppna
753 tjänstemarknaden. Partistyrelsen ställer sig därför bakom förslaget om att verka för att
754 principen om ömsesidigt erkännande tillämpas fullt ut på tjänstesektorn inom EU och att fler
755 begränsningar av yrkestjänster därigenom avskaffas.

756
757 Centerpartiet är emot all form av diskriminering och som en del i arbetet mot detta lyfter vi i
758 stämmoprogrammet, En starkare liberal demokrati, att vi vill att statliga myndigheter
759 förbättrar sitt arbete mot diskriminering, inte minst vid rekrytering. Vi vill därför också att
760 statliga myndigheter på prov ska införa så kallad anonym eller blind rekrytering och, om
761 testperioden är framgångsrik, att metoden införs vid alla myndigheter där det är praktiskt
762 möjligt. Detta stämmer överens med intentionerna i motionen om att verka för att utreda
763 införandet av anonyma CV i offentlig sektor.

764
765 Centerpartiet arbetar för att vi ska införa en riktålder för pensionen som följer
766 medellivslängden i Sverige. Vi är friska och lever allt längre, då vill och kan de flesta också
767 jobba längre. Vi anser att trygghetsförsäkringarna ska följa med riktåldern. Vi vill även att
768 tjänstepensionerna ska anpassas till en allt högre medelålder och vi vill höja LAS-åldern.
769 LAS-åldern innebär att en arbetstagare inte har skyldighet att lämna sin anställning före en
770 viss ålder, idag vid 68 år. Det finns dock inget som hindrar avtal om när en arbetstagare har
771 rätt att lämna anställningen med pensionslösning. LAS-åldern har vidare kopplingar till det
772 allmänna pensionssystemet och för att pensionssystemet ska fungera anser vi att det även
773 fortsatt behöver vara så. Partistyrelsen föreslår därför avslag på förslaget om att parterna på
774 svensk arbetsmarknad ska bestämma den s.k LAS-åldern. En annan sak är att främja det
775 livslånga lärandet och möjligheten att byta arbete senare i livet, för att vi ska kunna arbeta
776 längre. Detta är även en del av det arbete Centerpartiet driver på och som också ingår i
777 utredningarna till följd av arbetet med en moderniserad arbetsrätt.

778
779 Centerpartiet arbetar för att det ska bli billigare för företag att anställa och skapa jobb.
780 Skattesystemet behöver förenklas. Vi vill se lägre skatter på arbete och istället högre skatter
781 på miljöutsläpp. Som motionärerna framhållit så går en stor del av arbetsgivarens kostnad för
782 anställda åt till arbetsgivaravgiften, en kostnad som den anställde inte ser. Centerpartiet tycker
783 det är viktigt att synliggöra de skatter som finns för att få en mer rättvisande bild över
784 arbetsgivarens kostnader och partistyrelsen instämmer därför i yrkandet om att Centerpartiet
785 ska verka för att arbetsgivaravgiften inkluderas och synliggörs på alla lönebesked.

786
787 Vad gäller den allmänna löneavgiften är det partistyrelsens principiella ståndpunkt, vilket
788 även lyftes vid partistämman 2019, att den på sikt bör avskaffas. Inbetalda socialavgifter bör i
789 högre grad motsvaras av erhållna förmåner. Löneavgiften bör därför gradvis sänkas när de
790 offentliga finanserna så medger. Partistyrelsen anser dock fortfarande att det finns andra

791 kostnadsminskningar som kommer att vara mer prioriterade i närtid, men instämmer i
792 intentionen om att verka för att avskaffa löneavgiften i arbetsgivaravgiften för alla.

793
794 Centerpartiet står bakom helgdagarna som de ligger nu. Våra nationella helgdagar står för en
795 del av vårt kulturarv. De gemensamma helgdagarna ger något för alla att hänga upp livet på,
796 oavsett om man delar intresse för den historiska bakgrunden eller inte. Helgdagarna gör även
797 att samhället i stort har lägre aktivitet dessa dagar och att det sannolikt skulle innebära stora
798 svårigheter för företag och arbetsgivares planering om de gemensamma helgdagarna togs
799 bort. Partistyrelsen anser därför inte att det är lämpligt att avskaffa de allmänna helgdagarna
800 till förmån för att tolv nya lagstadgade semesterdagar.

801
802 Centerpartiet anser det är bra om studenter vill och kan arbeta under studietiden. Fribeloppet
803 bestämmer hur mycket studenter får tjäna samtidigt som de får studiemedel. Vi tycker att
804 fribeloppet ska höjas och på sikt tas bort helt på lånedelen. Vi tycker också att det är viktigt att
805 göra det lättare för dem som vill bekosta sin utbildningstid på annat sätt än med lån. Det är
806 även bra att arbeta under studietiden, då det utöver extra inkomster ger både erfarenheter och
807 kontakter på arbetsmarknaden. Det är värdefullt när man är klar med sina studier och ska söka
808 jobb. Partistyrelsen instämmer så i intentionen om att Centerpartiet ska verka för att
809 fribeloppet för studiebidrag ska dubbleras och att Centerpartiet ska verka för att fribeloppet
810 för studielån slopas.

811
812 Centerpartiet har framfört förslag om att införa ett krav att inom individuellt val erbjuda
813 kursen entreprenörskap på både gymnasieskolan och gymnasiesärskolan för att möjliggöra för
814 fler elever att läsa entreprenörskap på gymnasiet. Det skulle öppna upp möjligheten för fler att
815 läsa entreprenörskap i skolan. Vad gäller att ge kursen meritpoäng så behöver det yrkandet
816 dock ställas mot att meritpoängen begränsades i samband med införandet av Gy 2011. Den
817 nya gymnasieskolan skulle i sig innebära en bättre förberedelse för högskolestudier än den
818 tidigare gymnasieskolan och det valbara utrymmet skulle inte heller vara lika stort som
819 tidigare. Därför togs meritpoäng för områdeskurserna bort och meritpoäng skulle endast
820 kunna tillgodoräknas för kurser i matematik, engelska och moderna språk. Även för den här
821 gruppen skulle maximalt antal meritpoäng vara 2,5, men fördelningen av poäng mellan
822 matematik, engelska och moderna språk ändrades för den här gruppen.

823
824 Entreprenörskap är bra och viktigt men om vi ska verka för fler kurser med meritpoäng kan
825 det vara fler kurser som vi anser ska omfattas och systemet med vad som ska ge meritpoäng
826 kan behöva ses över i stort. Mot denna bakgrund instämmer Partistyrelsen sammantaget i
827 motionens intention avseende yrkandet om att Centerpartiet ska verka för att införa en
828 entreprenörskapskurs som ger meritpoäng i gymnasieskolan.

829
830 Centerpartiet ser möjligheterna med gig-ekonomin och de så kallade gig-jobben. Det kan vara
831 ett viktigt steg in på arbetsmarknaden. För att förbättra möjligheterna för gig-jobben har
832 Centerpartiet drivit på för tillsättandet av utredning inom ramen för Januariavtalet, vars arbete
833 presenterades den 1 juli i år. Detta är dock bara början på ett viktigt och nödvändigt arbete på
834 detta område. Partistyrelsen instämmer i motionens yrkande om att Centerpartiet tar ställning
835 för den växande gig-ekonomin som skapar nya, enkla jobb.

836
837 Partistyrelsen ställer sig vidare positiv till att Centerpartiet verkar för att underlätta
838 administrationen för personer som arbetar i gig-ekonomin genom att införa "Gig-lotsning",
839 som likt företagslotsning hjälper enskilda individer att göra rätt för sig. Liksom vid
840 företagslotsning kan detta dock vara en fråga som bäst hanteras lokalt av kommunerna.

841

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

2.16.1 att Centerpartiet verkar för att principen om ömsesidigt erkännande tillämpas fullt ut på tjänstesektorn inom europeiska unionen och att fler begränsningar av yrkestjänster därigenom avskaffas.

2.16.10 att Centerpartiet tar ställning för den växande gig-ekonomin som skapar nya, enkla jobb.

842

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

2.16.2

2.16.4

2.16.5

2.16.7

2.16.8

2.16.9

2.16.11

843

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

2.16.3

2.16.6

844

Réka Tolnai, Centerpartiets ungdomsförbund, reserverar sig till förmån för bifall på motion 2.16.2–2.16.9 och 2.16.11

845

846

847 **Konstitution**

848

849 [2.1: Skydd för demokratin](#)

850 *Gustaf Forsberg, Enköping, Uppsala*

851

852 Höger- och vänsterpopulistiska politiker i en rad demokratiska länder har, i många fall inom ramen för
853 det demokratiska systemet, lyckats degradera demokratin och nedmontera system som skall garantera

854 demokratin. Exempel på sådant är oberoende domstolar, fria privata och publika medier liksom fria
855 universitet och fri kultur. Idag finns politiska företrädare för stora politiska partier som anser att den
856 frihet medierna, utbildningen och kulturen har är av ondo. Det finns de som använder (berättigad)
857 kritik mot Public Service som argument, inte för att man skall rätta till de konstaterade problemen,
858 utan för att Public Service skall avskaffas eller strypas långsamt med stramare budget. Än har dessa
859 inte makten att genomföra radikala förändringar på egen hand, men dessa inriktningar har
860 opinionsmässigt haft vind i seglen under ett drygt decennium. Det har sagts att den svenska
861 demokratin skulle kunna avskaffas genom beslut i två på varandra följande val, varav ett val kan vara
862 ett extraval, där en enkel majoritet skulle räcka. Även om det inte skulle gå så långt så finns det en rad
863 saker som kan genomföras politiskt för att försvaga demokratin och för att ge den styrande makten
864 starkare möjligheter att behålla makten.

865 Även om dessa krafter kunnat växa sig starka på relativt kort tid, finns ändå i riksdagen en
866 överväldigande majoritet av partier som troligen skulle ställa upp för åtgärder som stärker demokratin.
867 Partier som visserligen kan ha kritik mot t.ex. publik service, men som ändå skulle ha svårt att få med
868 sina väljare på att avskaffa dess oberoende ställning. Medan denna situation fortfarande råder är det
869 angeläget att utnyttja den till att förstärka de svagheter som finns som riskerar att kunna hota det
870 demokratiska systemet i framtiden. Idag kan vi lättare få igenom sådana förstärkningar, om så behövs
871 med kvalificerade majoriteter, som kanske inte går att få igenom om ett antal år.

872 Jag/vi föreslår partistämman besluta

873
874 att utreda vilka delar av de svenska samhällsstrukturerna som riskerar att hotas vid en framtida starkare
875 dominans av auktoritärt inriktad politiker. Titta särskilt på lagar, rättsskipande myndigheter, publika
876 medier, forskning och utbildning samt kultur.

877
878 att ta fram förslag på lagar som kan täppa till sådana möjligheter.

879
880 att ge dessa åtgärder extra stark legitimitet genom att, där det är lämpligt och möjligt, använda krav på
881 kvalificerade majoriteter.

882
883 att försvåra för avskaffandet av sådana demokratisäkrande åtgärder genom användandet av t.ex. krav
884 på kvalificerade majoriteter.

885
886 att dessa förstärkningar skall införas under mandatperioden 2022-2026.

887

888

889 **Distriktets yttrande:**

890 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:

891 Att avslå motionen

892

893

894 Motionären tar upp viktiga grundfundament i ett öppet och demokratiskt samhälle. Att säkra
895 demokratin är något som vi måste kämpa för varje dag. Det kan låta som en klyscha men den har nog
896 aldrig varit viktigare. Till hjälp med detta har vi våra fyra grundlagar som skyddar vår demokrati och
897 de både ligger till grund för och står över alla våra andra lagar. Grundlagarna är Regeringsformen som
898 handlar om hur Sverige ska styras, dagens regeringsform är från 1974. Där står det också om allas rätt
899 till föreningsfrihet och religionsfrihet. Successionsordningen som handlar om vårt kungahus,
900 Tryckfrihetsförordningen om vad man får skriva i tidningar och böcker samt
901 Yttrandefrihetsgrundlagen som handlar om vad man får säga i radio, tv, film och på internet.
902 Att ändra grundlagarna är svårare än att ändra andra lagar, det ska hållas val emellan två likadana
903 beslut och väljarna ska kunna ta ställning till förslaget om grundlagsändring. Med detta anser
904 distriktsstyrelsen att vi säkrar vår demokrati så långt som det är möjligt även om det viktigaste
905 verktyget är att vi tillsammans värnar vår öppna demokrati och att vi i Centerpartiet blir den eviga
906 motpolen till auktoritära ledare och politiker.

907
908
909
910
911
912
913

2.2: Skydd för demokratin

Pernilla Berlin, Sjöbo, Skåne

914 Det är vida känt att frågan om kvinnors rättigheter såväl sexuella, ekonomiska som strukturella,
915 fortfarande inte kan sägas vara i samma nivå som männens. Det finns mer arbete att göra; genom
916 historien vet vi att frågan pendlat fram och tillbaka. Efter de senaste decenniernas stora framsteg för
917 kvinnors jämställdhet med män i vårt land kan vi konstatera att det i vår omvärld finns krafter som vill
918 tvinga pendeln tillbaka. Exempel är Polen som infört abortlagar som drabbar kvinnors liv och
919 rättigheter. I Ungern premieras kvinnor som föder fler barn (denna politik fördes även i Nazityskland).
920 I Sverige finns idag populistiska krafter som talar i samma riktning, romantiserar om 50-talet, vill
921 definiera kvinnans roll i samhället och familjen och som hyllar förändringarna i Polen och
922 Ungern. Regeringsformens kapitel 2 innehåller en rättighetskatalog som bland annat garanterar skydd
923 mot diskriminering på grund av kön (13§). Men nuvarande regler för att ändra en grundlag gör det
924 oroväckande "enkelt" att med grundlagsändring förändra kvinnans ställning i Sverige.

925 För att **ändra** en **grundlag** krävs att riksdagen fattar två likadana beslut och att det hålls ett
926 riksdagsval mellan de två besluten. Riksdagen ska inte kunna fatta förhastade beslut som till exempel
927 begränsar människors fri- och rättigheter. Det är möjligt att anordna en folkomröstning i en
928 grundlagsfråga.

929 Detta låter först betryggande men om man tittar närmare på ändringsreglerna inser man att våra
930 grundlagar av en nu teoretisk men tyvärr inte osannolik populistisk majoritet efter nästa riksdagsval
931 2022 ganska snabbt skulle kunna åstadkomma grundlagsändringar om exempevis försvagat skydd mot
932 diskriminering på grund av kön, för att inte tala om de som tillhör en minoritet med hänsyn till etniskt
933 ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande eller med hänsyn till sexuell läggning (12§).

934 Nuvarande regler för att göra ändringar i grundlagarna kräver nämligen endast enkel majoritet för de
935 två riksdagsbesluten, utan krav på minimiantal för deltagande i besluten (quorum-regel). Det är
936 dessutom möjligt att utlysa extraval för att undvika invänta ordinarie riksdagsval. Så teoretiskt skulle
937 en grundlagsändring kunna beslutas strax efter nästa riksdagsval i september 2022, extraval utlysas
938 och strax därefter ett nytt riksdagsbeslut fattas, låt säga våren 2023. Denna utveckling måste
939 Centerpartiet med kraft motverka och därför efterlyser jag proaktivitet!

940

941 Jag/vi föreslår partistämman besluta

942

943 att Centerpartiet ska arbeta för att få till stånd ett riksdagsbeslut om förstärkta ändringsregler av en
944 grundlag redan innan riksdagsvalet 2022

945

946 att Centerpartiet i det förslaget inkluderar en quorum-regel, kvalificerad majoritet för riksdagsbeslut
947 och krav på ordinarie riksdagsval mellan de två riksdagsbesluten

948

949 att Centerpartiet därmed verkar för ett stärkt grundlagsskydd genom ett andra riksdagsbeslut under
950 nästa mandatperiod (2022-2026)

951

952

953 **Distriktets yttrande:**

954 Bäste motionär.

955 Din motion behandlar ett synnerligen angeläget ämne, och, med den
956 omvärldsutvecklingen du beskriver i åtanke, kanske en av vår tids absolut viktigaste
957 uppgifter, nämligen skyddet av vår demokrati. Med detta följer även, i förlängningen,
958 bevarandet och utvecklandet av våra individuella fri- och rättigheter.

959

960 I ett regeringsbeslut från den 13 februari 2020 tillsattes en parlamentarisk kommitté
961 med uppdrag att utifrån Kommittédirektiv 2020:11 utreda behovet av ett förstärkt
962 skydd för demokratin och domstolars oberoende. Direktivets sammanfattning lyder:
963 ”I syfte att stärka grundskyddet för de demokratiska strukturerna
964 ska en parlamentariskt sammansatt kommitté utreda formerna för
965 ändring av grundlag och behovet av att ytterligare stärka skyddet
966 för domstolarnas och domarnas oberoende långsiktigt. Kommittén
967 ska också utreda behovet av att möjliggöra ytterligare
968 begränsningar i föreningsfriheten i förhållande till sammanslutningar
969 som ägnar sig åt terrorism.

970

971 Kommittén ska bl.a. bedöma om

- 972 • det bör införas ett krav på kvalificerad majoritet vid riksdagsbeslut
- 973 om grundlagsändring,
- 974 • det bör införas ett krav på att ett visst antal av
- 975 riksdagsledamöterna deltar i omröstningen vid beslut om
- 976 grundlagsändring (en s.k. kvorumregel),
- 977 • det val till riksdagen som ska hållas mellan de två
- 978 riksdagsbesluten om grundlagsändring måste vara ett ordinarie val,
- 979 • det bör införas en grundlagsreglering om justitierådets antal och
- 980 pensionsålder,
- 981 • det bör införas en möjlighet för Högsta domstolen och Högsta
- 982 förvaltningsdomstolen att sammanträda i särskild sammansättning,
- 983 • Domstolsverkets organisation, styrning och roll bör förändras, och
- 984 • det bör införas utökade möjligheter att begränsa den
- 985 grundlagsskyddade föreningsfriheten i förhållande till
- 986 sammanslutningar som ägnar sig åt terrorism.

987

988 Kommittén ska lämna förslag till grundlagsändringar och andra
989 författningsändringar som kommittén bedömer är motiverade.
990 Uppdraget att utreda begränsningar i föreningsfriheten ska
991 redovisas senast den 15 mars 2021. Om kommittén bedömer att det
992 är lämpligt, får den samtidigt redovisa även andra delar av sitt
993 uppdrag. Uppdraget ska i övriga delar redovisas senast den 15
994 februari 2023.”

995

996 Distriktsstyrelsen har varit i kontakt med Daniel Gustavsson, som är
997 huvudsekreterare i kommittén, och han låter meddela att kommittén kommer att
998 överlämna sitt delbetänkande till Justitieministern den 16 mars 2021. Detta kommer
999 endast att behandla den del av uppdraget som rör den sista punkten i uppdraget.

1000 Vad gäller övriga punkter har arbetet hittills mest handlat om att samla in
1001 bakgrundsinformation. Efter överlämnat delbetänkande kommer arbetet med övriga
1002 punkter att intensifieras då man lägger den sista punkten bakom sig.

1003 Det är Distriktsstyrelsens mening att motionärens att-satser faller inom ramen för
1004 vad den tillsatta kommittén kommer att utreda. Det inte är möjligt att förändra de
1005 hålltider som kommittén har fått genom direktivet och inte heller rimligt att påbörja
1006 ett liknande arbete parallellt med kommitténs arbete. För vidare funderingar kring
1007 kommitténs arbete hänvisas till Centerpartiets representant i kommittén, Linda
1008 Modig.

1009

1010 Distriktsstämman beslutade:
1011 Att avslå motionens första att-sats
1012 Att instämna i intentionerna i motionens övriga att-satser
1013
1014

1015 [2.3: Villkor för förtroendevalda](#)

1016 *Torsten Sandberg, Kalix, Norrbotten*
1017

1018 Ett par medlemmar i ”min” Centerpartiavdelning har reagerat på att ett avgången kommunalråd i Luleå
1019 kommun tagit emot fullt avgångsvederlag från kommunen trots miljonintäkter från ett delägt bolag. De
1020 har bett mig formulera en motion om detta.

1021 Jag gör det gärna. Det är så dåligt för förtroendet för politiker, för det politiska systemet och för tilliten
1022 till samhället när sådant här uppdagas. Det är inte första gången, bl. a Fredrik Reinfeldt och Göran
1023 Persson har visat vägen. Det är inte så här det var tänkt. Att man skall kunna smita undan avräkning på
1024 pensionen genom att ta ut aktieutdelning i stället för lön från bolaget.

1025 Det är dags att se över lagstiftningen som ligger till grund för pensionsavtalet för förtroendevalda i
1026 kommuner och regioner.

1027 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1028

1029 att Centerpartiet tar initiativ till att nämnda kryphål i lagstiftningen elimineras

1030

1031

1032 **Distriktets yttrande:**

1033 Distriktsstyrelsen föreslår stämman:

1034 att avslå motionen då aktieutdelning inte är att jämställa med lön.

1035

1036 Stämman beslutar enligt styrelsens förslag och Centerpartiet i Norrbotten föreslår partistämman:att

1037 avslå motionen

1038

1039

1040 [2.4: Villkor för förtroendevalda](#)

1041 *Mari-Louise Wernersson, Falkenberg, Halland*

1042 *Ann-Margret Kristensson*

1043 *Petra Eriksson*

1044 *Maria Larsson*

1045 Demokratin är på många sätt hotad, detta måste vi förhindra. Ett sätt är att se över möjligheterna att
1046 inneha uppdrag och att ta förtroendeuppdrag ska vara lika för alla.

1047 I EU-parlamentet finns inte möjligheten att kalla in en ersättare. Det gäller oavsett om man föder barn
1048 eller blir sjuk. Vid barnafödande får man tre månaders ledigt men partiet får ingen ersättare, en
1049 orimlighet då man trots frånvaro har ansvaret kvar. Tiden för föräldraledigheten är för kort och
1050 försvårar ett jämställt uttag.

1051 Under en femårig mandatperiod kan dessutom sjukdomar göra att ersättare kan behöva kallas in. Man
1052 ska inte behöva avsäga sig uppdraget på grund av en tillfällig längre sjukdom.

1053 Jag/vi föreslår partistämman besluta
1054
1055 att Sverige driver på EU för införa ett system med ersättare för ledamöterna i EU-parlamentet
1056

1057
1058 **Distriktets yttrande:**

1059 Distriktsstyrelsens yttrande

1060
1061 Att främja en hållbar arbetsituation för ledamöterna i EU-parlamentet gynnar demokratin som helhet.
1062 Precis som motionärerna skriver är det orimligt att det inte finns en möjlighet att kalla in ersättare vid
1063 barnafödande eller en längre tids sjukdom.

1064
1065 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

1066
1067 att bifalla motionen

1068
1069 Distriktsstämmans beslut

1070
1071 **BESLUTAS**

1072 att bifalla motionen

1073
1074
1075

1076 [2.5: Villkor för förtroendevalda](#)

1077 *Centerkvinnornas förbundsstyrelse*

1078 *Sofia Jarl, förbundsordförande*

1079 *Helena Vilhelmsson, vice förbundsordförande*

1080 *Malin Bergman, vice förbundsordförande*

1081 *Christina Bröms, förbundsstyrelseledamot*

1082 *Ebba Krumlinde, förbundsstyrelseledamot*

1083 *Elisabeth Johansson, förbundsstyrelseledamot*

1084 *Elizabeth Peltola, förbundsstyrelseledamot*

1085 *Emma Blomdahl Wahlberg, förbundsstyrelseledamot*

1086 *Golnoush Lundén Keshavarzi, förbundsstyrelseledamot*

1087 *Marie Wickberg, förbundsstyrelseledamot*

1088 *Trine Vikinge, förbundsstyrelseledamot*

1089

1090 **Motion: Fler kvinnor på förtroendeuppdrag**

1091 2021 är det 100 år sedan riksdagen tog det andra, avgörande riksdagsbeslutet som slog fast kvinnlig
1092 rösträtt. Kvinnor har alltid varit samhällsengagerade och haft politiska åsikter, men under 1900-talet
1093 släpptes kvinnor in i politiken och beslutsfattandet på riktigt. Kvinnors inträde i den politiska värmen
1094 har inte bara skett genom rösträtt och valdeltagande, utan har också deltagit i politikutveckling och
1095 beslutsfattande med politiska förtroendeuppdrag. Sverige har varit ett världsledande land vad gäller
1096 andel kvinnor i politiken, men vi har fortfarande jobb kvar att göra. Än har vi inte haft någon kvinnlig
1097 statsminister, något som nu alla våra nordiska grannländer och även de baltiska länderna har haft.
1098 Dessutom har fördelningen av mandat i både riksdag, regioner och kommuner fortfarande inte jämnt
1099 fördelad.

1100 I en rapport från Jämställdhetsmyndigheten varnar myndigheten för stagnation på utvecklingen av
1101 jämställd maktfördelning. Kvinnors representation i kommunfullmäktige och kommunstyrelser har på
1102 en övergripande nivå legat stadigt runt 40 procent de senaste 25 åren. I valet 2018 skedde en marginell
1103 nedgång i kvinnors representation i landets kommun- och regionfullmäktige, och i riksdagen är
1104 utskotten mer könssegregerade än valet 2014. Centerpartiet har en fördelning på 39 procent kvinnor
1105 och 61 procent män i riksdagen. I regioner och kommuner ser trenden likadan ut, men med ett mindre
1106 gap: där är ungefär 47 procent kvinnor och 53 procent män av Centerpartiets förtroendevalda. Förutom
1107 skillnader mellan kön, är det stora skillnader i ålder där unga är underrepresenterade och särskilt unga
1108 kvinnor.

1109 En jämställd maktfördelning är central ur flera olika aspekter. Dels är det viktigt i en demokrati att de
1110 folkvalda representerar folket. Dels sänder det viktiga signaler om jämställdhet till framtida
1111 generationer. Genom att fler barn växer upp i ett samhälle där alla individer har lika möjligheter till
1112 makt och inflytande kan vi förändra historiska normer och strukturer. Forskning visar att kvinnor blir
1113 valda i lika hög utsträckning som män, när de står på en valbar position. Därför är det viktigt att
1114 valberedningar tar hänsyn till jämställdhet i sitt arbete.

1115 Centerkvinnorna vill att samtliga partier ska arbeta aktivt för att möjliggöra fler kvinnor på
1116 förtroendeuppdrag, oavsett politisk nivå. Vi vill att alla ska ha goda förutsättningar att ta politiska
1117 uppdrag. Därför vill vi också att uppdragen ska ge ekonomisk ersättning och vara möjliga att
1118 kombinera med både arbets- och familjeliv. En väg framåt kan vara mer digitala sammankomster, som
1119 vi tränats mycket i under pandemin. Det här gäller även utanför Sveriges gränser. EU-parlamentariker
1120 och EU-kommissionärer har långt ifrån samma möjligheter att kombinera arbete och familj som
1121 svenska riksdagsledamöter, och det måste kunna vara möjligt att vara EU-parlamentariker och ha
1122 familj.

1123 Ytterligare en jämställdhetsaspekt på förtroendeuppdrag är att förtroendevalda ska känna sig trygga i
1124 sitt uppdrag. Tyvärr är inte så fallet. Digitala plattformar är ett bra verktyg för en aktiv demokrati, som
1125 har sänkt trösklarna för att delta i demokratiska samtal. Dessvärre brukas digitala plattformar till att
1126 sprida hot och hat, där kvinnor i en förtroendevald position blir mer utsatta än förtroendevalda män.
1127 Det är ett allvarligt demokrati- och jämställdhetsproblem som vi måste hantera, nu.

1128 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1129

1130 att stärka det interna arbetet för jämställd representation.

1131

1132 att aktivt stötta kvinnor på förtroendeuppdrag med riktade insatser.

1133

1134 att politiska uppdrag ska ge ekonomisk ersättning och vara möjliga att kombinera med både arbets-
1135 och familjeliv.

1136

1137 att hot och trakasserier mot förtroende valda tas på allvar genom interna stödinsatser och stöd i att
1138 anmäla hot och trakasserier.

1139

1140 att stärka det interna arbetet med uppföljning av kvinnor som avslutar sina förtroendeuppdrag.

1141

1142 att medverka till bättre villkor för ledamöter i EU-kommissionen och EU-parlamentet.

1143

1144

1145

1146

1147 [2.6: Villkor för förtroendevalda](#)

1148 *Centerpartiet och Centerkvinnorna i Rödeby Centerpartiet och Centerkvinnorna i Rödeby ,*
1149 *Karlskrona, Blekinge*
1150

1151 Motion: Föräldraledighet för politiska uppdrag.

1152 I ett modernt samhälle är föräldraledighet en naturlig del. Det är föråldrat att det i vissa kommuner och
1153 regioner inte går att ta föräldraledigt för politiska uppdrag. Vår demokrati är en representation av
1154 människor från olika bakgrund, ålder och kön. När en person med politiska uppdrag blir förälder leder
1155 det ofta till att personen fransäger sig sitt uppdrag. En anledning kan vara att man inte har möjlighet att
1156 vara föräldraledig från sitt uppdrag i kommun och region. Andel personer som är politiskt engagerade
1157 i småbarnsåldern är färre än i övrig ålder. Detta gäller även de som är ”fritidspolitiker”, det kan vara
1158 svårt att kombinera uppdrag med små barn. Om politiker avgår från ett uppdrag finns inga garantier att
1159 återgå till sitt uppdrag.

1160 Gör det möjligt att kombinera föräldrarollen med ett politiskt uppdrag genom att göra det möjligt att
1161 vara föräldraledig och det ska gälla både för män och kvinnor.

1162 Detta är en viktig jämställdhetsförändring. Det är idag möjligt i allt fler kommuner att vara
1163 föräldraledig från politiska uppdrag men långt ifrån i alla. I kommunallagens fjärde kapitel regleras
1164 villkoren för de förtroendevalda. Det finns idag exempel på kommuner där man inte når fram via
1165 anpassningar av lokala reglementen trots att det är den enklaste, och kanske bästa, vägen i denna fråga.
1166 Att behöva avsäga sig sitt uppdrag för att kunna vara föräldraledig känns föråldrat och
1167 diskriminerande. Här menar vi att det bör införas en bestämmelse om att föräldrar har rätt till att ta
1168 föräldraledigt från politiskt uppdrag då föräldrapeng eller tillfällig föräldrapeng utbetalas. När så sker
1169 ska en ersättare kunna väljas på den tid föräldraledigheten avser. Reglerna för utformning av
1170 ledigheten och val av ersättare kan företrädesvis delegeras till att beskrivas i det lokala reglementet. En
1171 fungerande demokrati som behöver bestå av politiker med olika bakgrund och erfarenheter.

1172 Motionärerna yrkar på att:

1173 - Centerpartiet verkar för att föräldraledighet möjliggörs vid politiska uppdrag.

1174 - Ta fram underlag som är till stöd för hur kommunerna kan genomföra förändringarna.

1175 - Ge Centerpartiets riksorganisation (RO) i uppdrag att ta fram riktlinjer för föräldraledighet för
1176 att stötta kretsar och distrikt internt i Centerrörelsen.

1177 /Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti

1178 **Svar: Motionen togs enhälligt på Rödeby avdelningarnas årsmöte. Motionerna skickas vidare**
1179 **till Centerpartiets förbundsstämma.**

1180 **SVAR Kretsstyrelsens yttrande** Motionären pekar på en anledning till att personer i småbarnsåren
1181 har svårt att kombinera det politiska förtroendeuppdraget under barnets första år. Enligt
1182 kommunallagen 4:e kapitlet och 18 paragrafen kan Riksdagsledamöter och kommunalråd vara
1183 föräldralediga. Det är viktigt att även förtroendevalda som inte är på heltid kan omfattas av
1184 möjligheten samt att de får stöd som möjliggör att föräldraskap och politik går att kombinera.

1185 **Kretsstyrelsen i Karlskrona föreslår att besluta**

1186 att Instämman i intentionerna

1187 att Skicka motionen till CP Distriktsstämma Blekinge

1188 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1189

1190 att Centerpartiet verkar för att föräldraledighet möjliggörs vid politiska uppdrag.

1191

1192 att Ta fram underlag som är till stöd för hur kommunerna kan genomföra förändringarna.

1193

1194 att Ge Centerpartiets riksorganisation (RO) i uppdrag att ta fram riktlinjer för föräldraledighet för att stötta kretsar och distrikt internt i Centerrörelsen.

1195

1196

1197

1198 **Distriktets yttrande:**

1199 Det är viktigt att möjligheten att vara föräldraledig ska gälla förtroendevalda på
1200 heltid, vilket enligt nuvarande kommunallag är möjlig. Däremot finns inte
1201 möjligheten för förtroendevalda på deltid.

1202 Det är viktigt att utforma systemet så att uppdrag och föräldraskap ska gå att kombinera, att man får
1203 förtroendevalda i alla åldrar för att spegla samhället ur alla perspektiv. Det visar också på ett jämställt
1204 samhälle.

1205 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta

1206 Att instämma i motionens intentioner

1207

1208 Stämman beslutade enligt distriktsstyrelsens förslag.

1209

1210 **Lag och ordning**

1211

1212 [2.7: Våld mot kvinnor](#)

1213 *Zadius Diana, Uppsala, Uppsala*

1214

1215 Medan riksdagen höjt straffet för andra typer av brott, ofta uppmärksammade i media, har straffet för
1216 grov kvinnofridskränkning kommit att släpa efter. De höga straffen för t.ex. grovt vapenbrott och grov
1217 misshandel motiveras ofta med att vi måste komma till bukt med det grova våldet och det stora antal
1218 vapen som florerar i samhället. Det är förvisso sant, men säg mig: är inte våldet mot kvinnor ett
1219 enormt samhällsligt problem? Jo. Och detta ska naturligtvis avspeglas också inom straffrätten.

1220 Straffskalan för grov kvinnofridskränkning börjar på 9 månaders fängelse, och det är just botten av
1221 den skalan man utgår från. Att då, som politiker inte sällan gör, föreslå höjning av maxstraffet är
1222 ineffektivt. (Eftersom man blir villkorligt frigiven efter 2/3 av straffet är gärningsmannen dessutom ute
1223 igen efter ett halvår).

1224 Ett halvår för att över tid ha misshandlat, hotat, kränkt och förnedrat din partner är inte ett rimligt
1225 straff. Det är för lågt. Dessutom ligger det i brottets natur att återfallsrisken är osedvanligt hög,
1226 eftersom grov kvinnofridskränkning består av upprepade gärningar. Därför är det extra viktigt att
1227 beakta det faktum att den som sitter inlåst är förhindrad att utsätta målsäganden för nya brott.

1228 Detta är en av samhällets viktigaste frågor och påverkar hundratusentals kvinnor i Sverige, det är dags
1229 att politikerna tar problemet på större allvar.

1230 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1231

1232 att minimistraflet för grov kvinnofridskränkning höjs till 1 ½ år. Det kan tyckas som en radikal
1233 höjning, men det verkligt anmärkningsvärda här är att straffskalan tillåtits släpa efter från början.

1234

1235 att rätten till målsägandebiträde även ska gälla i hovrätten. Denna rätt togs som huvudregel bort genom
1236 lagändring 2018, och innebär ett hårt slag mot de många våldsutsatta kvinnor som är i stort behov av
1237 målsägandebiträde också efter tingsrättens dom. Åklagarens uppgift är inte att stötta brottsoffret eller
1238 finnas tillhands när det uppstår frågor eller behov av kurativt stöd.

1239

1240

1241 **Distriktets yttrande:**

1242 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

1243 Att bifalla motionen

1244

1245

1246 Motionären tar upp viktiga två frågor som berör utsatta kvinnor. Kvinnofridskränkning är ett allvarligt
1247 brott och ett hinder för att nå ett jämställt samhälle. Centerpartiet har tidigare tagit ställning för en
1248 höjning av ministraflet när det gäller grov kvinnofridskränkning. Motionären föreslår 1 ½ år det är att
1249 gå längre än vad Centerpartiet tidigare har föreslagit. Men det kan mycket väl vara en målsättning.
1250 När det gäller målsägarbiträde vid hovrättsförhandling så togs det mycket riktigt bort 2018 och det har
1251 framkommit signaler om att lagändringen har fått negativa konsekvenser, särskilt i mål om sexualbrott
1252 och våld i nära relationer och bör därför ses över.

1253

1254

1255

1256

1257 [2.8: Våld mot kvinnor](#)

1258 *Centerkvinnorna Förbundsstyrelse, Gagnef, Förbunds nivå*

1259

1260 **Motion: Sätt stopp för mäns våld mot kvinnor**

1261 Sverige är ett av världens mest jämställda länder, men vi är inte befriade från problem. I Sverige
1262 begränsas människor då de utsätts för våld. Det är en allvarlig och oacceptabel inskränkning på
1263 individens rätt och möjlighet till frihet. Vad vi vet om våldet är att det i de allra flesta fallen är en man
1264 som är förövare. Bland kvinnor över 18 år som misshandlades under 2019 var 22 300 av totalt 28 400
1265 bekant med gärningspersonen. Ungefär en tredje del av dessa fall handlade om våld i nära relation.
1266 Patriarkala strukturer genomsyrar vår samhällskropp, och patriarkatet kan vara en bidragande orsak till
1267 mäns våld mot kvinnor, som ett uttryck för en mans att befästa sin makt över en kvinna. För att säkra
1268 kvinnors frihet måste vi stoppa mäns våld mot kvinnor.

1269 Det sexualiserade våldet är en del av mäns våld mot kvinnor. Det är ett samhälls- och
1270 folkhälsoproblem, men trots det finns det fortfarande hål i lagstiftningen. Centerkvinnorna var
1271 pådrivande 1990-talet för att få Kvinnofridslagen på plats, nu behöver vi ta nästa steg. Studier har visat
1272 att vid en majoritet av misshandelsfallen i hemmet är syftet med misshandeln att uppnå eller
1273 vidmakthålla dominans över kvinnan, tysta henne, skrämna henne och ha kontroll över relationen.
1274 När män misshandlar, våldtar eller på annat sätt begår ett brott mot en kvinna för att hon är just kvinna
1275 är det viktigt att motivet till brottet belyses. Därför vill vi se att kön läggs till som grund för hatbrott
1276 och att denna lag ska läggas till kvinnofridslagstiftningen. Vi behöver rikta fokus mot förövarens
1277 föreställningar om kvinnor.

1278

1279 Varje år mördas uppskattningsvis 16 kvinnor av någon som de har, eller har haft, en nära relation med.
1280 Förutom att mäns våld mot kvinnor innebär ett enormt förtryck av kvinnor som utsätts, är det en börda
1281 för hela samhället. Enligt en rapport från Socialstyrelsen 2006 kostar mäns våld mot kvinnor i nära
1282 relation uppskattningsvis över tre miljarder varje år, och den siffran fördubblas om vi inkluderar mäns

1283 övriga våldsbrott, som våldtäkt och olaga hot. Indirekta kostnader som uppstår är sjukfrånvaro och
1284 minskad arbetsförmåga. Detta har också påverkan på kvinnors livsinkomst. Att utsättas för våld
1285 innebär stora och ibland livslånga trauman för de utsatta. Detta måste avspeglas i straffsatser för
1286 kvinnofridskränkning och grov kvinnofridskränkning, vilket Centerkvinnorna vill att straffsatserna för
1287 dessa brott höjs. För att kunna ge frid till utsatta kvinnor vill vi också att elektronisk övervakning blir
1288 obligatoriskt vid dom om kontaktförbud.

1289 2016 skakades Sverige av mordet på Lotta, en kvinna som desperat försökt att avsluta relationen med
1290 en våldsam man. Efterspelet visade att det fanns brister i samhällets stöd. Samverkan mellan olika
1291 aktörer måste stärkas och organiseras bättre för att säkra förebyggande insatser – det kan rädda liv.
1292 Centerkvinnorna förespråkar en stärkt samverkan mellan myndigheter, och att en haverikommission
1293 tillsätts för att granska fall där kvinnor mördats. En viktig åtgärd för att stoppa våld är att stärka
1294 samhällets förmåga att upptäcka våld. Enligt lag ska exempelvis skola och hälso- och sjukvård anmäla
1295 oro vid misstanke att barn far illa. Centerkvinnorna vill att anmälningsskyldigheten ska omfatta vuxen
1296 person vid oro om våld i nära relation.

1297 Fristående kvinnojourer erbjuder en fristad åt våldsutsatta kvinnor. Att ge stöd till brottsoffer är
1298 emellertid kommunernas ansvar enligt socialtjänstlagen. Kvinnojourer gör ett bra arbete med att ge
1299 stöd, men måste slåss för sin ekonomiska överlevnad trots att det är kommunalt ansvar. Det är det
1300 offentliga skyddet att våldsutsatta kvinnor får vård och stöd, därför måste stödet bli bättre. För att
1301 kunna garantera personer som akut söker nytt boende för att undkomma en våldsam partner, eller
1302 annat hot, vill Centerkvinnorna att det införs en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor och deras barn.
1303 Det handlar om liv och död, här måste samhället garantera ett skydd. Vi vill också att kvinnofridshus,
1304 där kvinnor kan få hjälp av polis, socialtjänst och vård under samma tak, införs i varje region.

1305 Förutom att våld drabbar den utsatta rent fysiskt, har det stor och svår påverkan psykiskt. En förövare
1306 kan bryta ner sitt offer psykiskt genom en mängd verktyg, bland annat genom att isolera henne från
1307 omgivningen, kontrollera hennes fritidsaktiviteter och andra åtaganden och riva sönder hennes
1308 självkänsla med nedvärderande och kränkande kommentarer. I Storbritannien är detta beteende
1309 kriminellt, och Centerkvinnorna tycker att det är bra att Centerpartiet verkar för en vill se en
1310 lagstiftning som kriminaliserar kontrollerande beteende. Detta kan vara avgörande för kvinnans rätt
1311 och möjlighet att komma ur en destruktiv relation. För att ytterligare stärka kvinnors möjlighet att
1312 lämna destruktiva relationer vill Centerkvinnorna att den så kallade 2-årsregeln, som innebär att
1313 personer som invandrat till Sverige kan få uppehållstillstånd efter att ha vistats två år som sambo eller
1314 maka i Sverige, inte får användas som maktmedel. I de fall som kvinnan utsätts för våld eller
1315 kränkande behandling av anknytningspersonen, ska den utsatta kvinnan få uppehållstillstånd.

1316 **Centerkvinnorna föreslår att Centerpartiet ska verka för:**

1317 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1318

1319 att straffsatserna för kvinnofridskränkning och grov kvinnofridskränkning höjs.

1320

1321 att elektronisk övervakning blir obligatoriskt vid kontaktförbud.

1322

1323 att ett tillägg om kön läggs till som grund för hatbrott adderas till kvinnofridslagstiftningen.

1324

1325 att det ska införas kvinnohus i alla regioner.

1326

1327 att anmälningsskyldigheten för orosanmälan även ska omfatta oro för vuxna som far illa i en nära
1328 relation.

1329

1330 att kommuner säkrar att kvinno-, tjej- och ungdomsjourer får en långsiktig finansiering.

1331

1332 att den så kallade 2-årsregeln inte får användas som maktmedel, och att om anknytningsperson utsätter
1333 kvinnan för våld eller kränkande behandling ska den utsatta kvinnan få uppehållstillstånd.

1334

1335

1336

1337 [2.9: Våld mot kvinnor](#)

1338 *Ulrika Sandström, Öckerö, Västra Götaland Västra*

1339 *Motionen ska skrivas under med Centerkvinnorna Västra Götaland Västra*

1340

1341 Motion om hatbrottsrubricering av kvinnofridsbrott

1342 40% av alla våldsutsatta kvinnor blir utsatta av en närstående, det är en ohygglig siffra.

1343 För att lösa detta krävs kraftiga åtgärder från vår lagstiftande församling.

1344 Det krävs också att vi ändrar brottsrubriceringen från våld i nära relationer till hatbrott då kvinnan ofta
1345 utsätts för långvarig terror och en särskild utsatthet då brottet sker till stor del inom hemmets fyra
1346 väggar.

1347 I dagens brottsrubricering hatbrott ingår alla utsatta grupper förutom just kvinnor, det gör att de inte
1348 får samma tyngd i brottets allvarlighet utan bara räknas som en misshandel.

1349

1350 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1351

1352 att Centerpartiet arbetar för att lägga till mäns våld mot kvinnor under brottsrubriceringen hatbrott.

1353

1354

1355 **Distriktets yttrande:**

1356 Distriktsstämman beslutade att bifalla motionen.

1357

1358 Distriktsstyrelsen tycker att motionärerna lyfter en mycket viktig och svår frågeställning, men har
1359 svårt att bedöma de rättsliga möjligheterna. Distriktet ser gärna att frågan utreds närmare för att
1360 utforska vad som är möjligt att åstadkomma genom en sådan lagstiftning.

1361

1362

1363 [2.10: Hedersrelaterat våld och förtryck](#)

1364 *Centerkvinnornas förbundsstyrelse*

1365 *Sofia Jarl, förbundsordförande*

1366 *Helena Vilhelmsson, vice förbundsordförande*

1367 *Malin Bergman, vice förbundsordförande*

1368 *Christina Bröms, förbundsstyrelseledamot*

1369 *Ebba Krumlinde, förbundsstyrelseledamot*

1370 *Elisabeth Johansson, förbundsstyrelseledamot*

1371 *Elizabeth Peltola, förbundsstyrelseledamot*

1372 *Emma Blomdahl Wahlberg, förbundsstyrelseledamot*

1373 *Golnoush Lundén Keshavarzi, förbundsstyrelseledamot*

1374 *Marie Wickberg, förbundsstyrelseledamot*

1375 *Trine Vikinge, förbundsstyrelseledamot*

1376

1377

1378 **Motion: Bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck**

1379 Centerkvinnorna är liberala feminister och för liberala feminister står vi upp för individers frihet och
1380 egna val, oavsett bakgrund och religiös tillhörighet. Därför är det oacceptabelt att individers frihet och
1381 rätt till fria val begränsas och förhindras av hedersrelaterade skäl. Att äga rätten till sin frihet och sina
1382 egna val har sin grund i mänskliga fri- och rättigheter, därför är arbetet för att motverka hedersrelaterat
1383 våld och förtryck är en av vår tids viktigaste jämställdhetsfrågor. Våra gemensamma skattemedel ska
1384 aldrig få gå till trossamfund och organisationer som undergräver demokratiska principer, jämställdhet
1385 och mänskliga rättigheter.

1386 Grunden för vad som stipulerar heder varierar: det kan vara patriarkala normer och strukturer och/eller
1387 kulturella värderingar om släktskap, såsom kontroll av sexualitet. Forskning visar samband mellan
1388 religiositet och hedersrelaterat våld och förtryck, men inte med någon specifik religion. Det
1389 förekommer således i många kulturer och religioner. Många barn och vuxna, både flickor och pojkar,
1390 kvinnor och män, lever under hedersrelaterat våld och förtryck. Det kan vara hela släkter eller delar av
1391 slakten som på olika sätt utövar våldet, och förtrycket utövas på olika sätt: det kan handla om att läsa
1392 någons sms, att inte få gå på restaurang eller bio med vänner, att tvinga sig att gifta sig med någon –
1393 eller förbjudas att gifta sig. Det kan också utövas genom fysiskt våld. Inget av detta är acceptabelt.
1394 Hedersrelaterat våld och förtryck måste förebyggas och bekämpas skyndsamt, så att varje individ får
1395 rätt till den frihet den har rätt till.

1396 För att bekämpa våld och förtryck, krävs ökade kunskaper. Det finns ingen nationell statistik om det
1397 hedersrelaterade våldets omfattning. Det vill Centerkvinnorna ska tas fram. Det nationella
1398 kompetensteamet har vittnat om omfattande kunskapsbrister, men också stora variationer i hur
1399 myndigheter och kommuner förhåller sig till befintlig lagstiftning. Kunskapsluckor och bristfälliga
1400 bedömningar gör att problemen inte kan bekämpas med de effektiva verktyg som behövs. Det krävs en
1401 nationellt genomgående kunskaphöjning hos alla kommuner och myndigheter som arbetar med
1402 hedersrelaterat våld och förtryck.

1403 Många personer som drabbas av hedersrelaterat våld och förtryck är unga. En uppmärksam omgivning
1404 utanför hemmet kan hjälpa dem. Vi vill att personal som möter unga människor som riskerar att
1405 utsättas för våld och förtryck i hederns namn får utbildning och ökad kunskap i att hantera detta och
1406 stötta de utsatta. Därtill vill vi att alla skolor ska ha en handlingsplan för hur skolan arbetar
1407 förbyggande, upptäckande och stödjande vid misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck. Det är

1408 även oftast unga människor som är föremål för tvångsäktenskap. Ingen ska leva som gift mot sin vilja
1409 och detta kan upptäckas av skolor. Centerkvinnorna vill ge skolhuvudmän i uppdrag, inom ramen för
1410 skolpliktsansvaret, att årligen rapportera antalet barn som har eller som det finns stark misstanke om
1411 att de har förts bort.

1412 **Centerkvinnorna föreslår att Centerpartiet ska verka för:**

1413 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1414

1415 att det ska genomföras en nationell omfattande kunskaphöjning hos alla kommuner och myndigheter
1416 kring hedersrelaterat våld och förtryck.

1417

1418 att en kartläggning görs och att nationell statistik tas fram gällande hur utbrett hedersvåldet är.

1419

1420 att personal som jobbar nära unga människor samt tjänstemän på kommuner och myndigheter ska
1421 utbildas i hedersrelaterat våld och förtryck.

1422

1423 att alla skolor ska ha en handlingsplan för hur skolan arbetar förbyggande, upptäckande och stödjande
1424 vid misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck.

1425

1426 att inom ramen för skolpliktsansvaret ge skolhuvudmän i uppdrag att årligen rapportera antalet barn
1427 som har eller som det finns stark misstanke om att de har förts bort.

1428

1429

1430

1431 **2.11: Korruption**

1432 *HERBERT Falck, Botkyrka, Stockholms län*

1433

1434 Idag finns knappast något tjänstemannaansvar. Oegentligheter inom både privat och offentlig
1435 verksamhet förekommer. Företeelserna är pinsamma och sopas ofta under mattan. Ibland utvecklas
1436 destruktiva kulturer som är förödande för ett rättvist och effektivt utnyttjande av samhällets
1437 begränsade resurser.

1438 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1439

1440 att verka för skärpt lagstiftningen mot korruption med göra det olagligt att mörka oegentligheter i
1441 såväl privat som offentlig verksamhet

1442

1443 att intensifiera arbetet med stöd till institutioner och organ som värnar öppenhet och allmänhetens
1444 möjlighet till insyn.

1445

1446

1447 **Distriktets yttrande:**

1448 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att instämma i motionens intentioner
1449 i att-sats 1, och att avslå att-sats 2.

1450

1451

1452 [2.12: Reformen för ett starkare skydd för individuella fri- och rättigheter](#)

1453 *Förbundsmotion Centerstudenter*

1454

1455 För att på riktigt stärka den liberala demokrati i Sverige behöver vi slå vakt om det som utmärker just
1456 liberala demokrati - det grundläggande skyddet för individuella fri- och rättigheter.

1457 Världen har blivit allt mer demokratisk genom att fler länder anammar versioner av den liberala
1458 rättsordning som blivit norm i västvärlden. Samtidigt står de gamla demokratierna inför ständiga hot
1459 och extrema rörelser som vill avskaffa den, pressade politiker åsidosätta den och människor saknar
1460 förståelse för dess innebörd. Den främsta garanten för att skydda samhället och individen gentemot
1461 dessa antidemokratiska och auktoritära krafter är att stärka den enskildes rätt gentemot staten. För på
1462 samma sätt som liberala demokrati är en garant för folkstyret är det också en garant för att begränsa
1463 vanstyret och majoritetens förtryck genom att slå vakt om förutsägbarhet, transparens, proportionalitet
1464 och den enskildes rätt. För att stärka den liberala demokratin behöver vi kunna ta ställning till både
1465 aktuella rättspolitiska frågor och långsiktiga utmaningar i fråga om individuella rättigheter.

1466 Frågan om integritet har aldrig varit så aktuell som idag. I takt med teknikens utveckling lever vi allt
1467 mer digitala liv och mer och mer information om oss blir tillgänglig. Samtidigt har debatten om rätten
1468 till personlig integritet minskat i Sverige och det har skett en omfattande syftesglidning ifråga om i
1469 vilka ändamål övervakning av olika slag används. Centerstudenter anser att rätten till personlig
1470 integritet är en grundläggande rättighet och en självklar utgångspunkt i en demokrati. Rätten till
1471 privatliv är en viktig utgångspunkt för att det ska finnas en reell maktindelning mellan stat och individ.
1472 Vi ser att det finns fall då integritetskränkande åtgärder kan vara nödvändiga och står i proportion till
1473 det hot som viss grov brottslighet utgör, men då ska det handla om riktade insatser och inte svepande
1474 eller godtycklig massövervakning.

1475 Hemliga tvångsmedel, i form av hemlig avlyssning och övervakning, är några av polisens och
1476 åklagarens mest långtgående befogenheter. Dessa åtgärder är integritetskränkande och innebär en
1477 rättighetsinskränkning men användningen är idag begränsad till utredningar där det finns konkret
1478 misstanke om grov brottslighet, vilket oftast är proportionerligt sett till hotet en grovt kriminell
1479 utgör. Kravet på att sådan övervakning dessutom ska godkännas av domstol gör också att det är upp
1480 till rätten att pröva behovet och ändamålet med en sådan åtgärd i varje enskilt fall. Idag höjs dock
1481 rösterna för mer hemlig övervakning och avlyssning, utan samma rättssäkerhetsgarantier i form av
1482 domstolsprövning och konkret brottsmisstanke som krav. En sådan förändring innebär att kontrollen
1483 över användningen flyttas från åklagaren och domstolarna till polismyndigheten.

1484 Förutom att det är tveksamt om detta är förenligt med rättigheterna i regeringsformen så är det också
1485 ett förslag som öppnar upp för godtycklig användning inom polisväsendet. Att poliser själva skulle
1486 avgöra när det är aktuellt att använda hemlig övervakning och avlyssning öppnar upp för att det
1487 brottsbekämpande syftet aldrig kommer prövas mot integritetsfrågan. Det skulle i realiteten leda till att
1488 staten får mycket stora befogenheter att utan kontroll av domstol göra oförutsedda och hemliga
1489 ingrepp i många hederliga medborgares privatliv.

1490 Att fråga om kravet på konkret brottsmisstanke skulle innebära att det inte behöver föreligga misstanke
1491 eller påbörjad förundersökning mot en enskild för att polisen ska kunna tracka elektronisk
1492 kommunikation eller installera övervakningsprogram. Att slopa kravet på tillståndsprövning i rätten
1493 innebär dessutom att det kommer bli mycket svårt för enskilda att överpröva en sådan
1494 integritetskränkning och det försvårar möjligheten att få en uppfattning om hur återkommande denna
1495 typ av hemlig övervakning används gentemot medborgare. Det är svårt att se att en sådan förändring
1496 skulle innebära något annat än en ren maktörflyttning från enskild till myndighet. Idag fungerar
1497 samarbetet mellan åklagare, domstol och polismyndighet väl när det gäller hemliga tvångsmedel. Att
1498 nuvarande regler begränsar polisens verksamhet är svårt att se, då antalet tillstånd om hemlig
1499 avlyssning och övervakning ökat från runt 1 000 tillstånd år 2000 till drygt 15 000 beviljade tillstånd

1500 år 2019. Antalet avslag har dessutom legat stadigt på runt 1 % av ansökningarna. Centerpartiet bör
1501 därför värna nuvarande krav och de rättssäkerhetsgarantier som dessa tillgodoser.

1502 Därtill bör rätten till integritet också ses över när det kommer till FRA:s verksamhet. FRA:s
1503 verksamhet präglas av stor sekretess och liten möjlighet till insyn, vilket till viss del är påkallat utifrån
1504 uppdraget. Samtidigt behöver vissa rättssäkerhetsgarantier för enskildas integritet stärkas. Den främsta
1505 kontrollmekanismen för FRAs uppdrag är Förvarsunderrättelsesdomstolen, som givits sitt uppdrag just
1506 för att det är av stor vikt av även säkerhetspolitiskt känsliga uppdrag och åtgärder kan tillståndsprövas
1507 ur ett rättighetsperspektiv. Idag är det dock otydligt i vilken mån och hur återkommande
1508 Förvarsunderrättelsesdomstolen prövar olika typer av beslut om signalspaning. Sverige är just nu
1509 dessutom under prövning av Europadomstolen, som valt att ta upp ett fall kopplat till just enskildas
1510 rätt i förhållande till beslut och genomförande av FRAs signalspaning. För att säkerställa att varje
1511 beslut om signalspaning är proportionerligt anser Centerstudenter att det bör utredas hur
1512 förvarsunderrättelsesdomstolens verksamhet och tillståndsprövning kan bli mer transparent och
1513 rättssäker, för att Sverige ska kunna förena säkerhetspolitiska uppdrag med grundläggande rättigheter.

1514 Ett område som också är i behov av översyn är enskildas rätt i förvaltningsärenden, i form av olika
1515 tillståndprocesser. Historiskt har den svenska inställningen till möjligheten att processa mot
1516 förvaltningsbeslut varit starkt inskränkt, då myndigheter antagits agera även i de enskildas intressen.
1517 Under 2018 reviderades dock lagen, till förmån för att komma åt utdragna tillståndprocesser. Även
1518 om utvecklingen på området varit positiv de senaste decennierna anser Centerstudenter att
1519 utvecklingen inte kan sluta här. I grunden anser vi att de centrala intressekonflikter som uppstår då
1520 myndigheter ska beakta även enskildas motstående intressen i sina beslut inte kan medföra ett rättvist
1521 förfarande mellan två parter. Tvärtom kräver dessa ärenden ofta mycket av en enskild, framförallt
1522 ifråga om rätt handlingar och en långtgående förståelse för tolkningen av lagtext. Trots detta så finns
1523 det fortfarande inte en generell rätt till ersättning för juridiska ombud i förvaltningsprocesser. Detta är
1524 mycket problematiskt sett till att enskildas möjligheter att anlita ett kvalificerat biträde i en
1525 domstolsprocess många gånger utgör en förutsättning för att parten inte skall lida rättsförlust. Flertalet
1526 organisationer, jurister inom akademien och advokater har påtalat skillnaderna i utfall kopplat till detta.
1527 De har konstaterat att skillnaderna till och med är så stora att vi med säkerhet kan konstatera att många
1528 människor förlorar rättsprocesser som de hade kunnat vinna, enbart därför att de var tvungna att föra
1529 sin egen talan. Möjligheten att processa mot stat eller kommun, då man har goda skäl att få sin sak
1530 prövad, ska i en liberal demokrati inte vara en rätt förbehållen de med hög inkomst. Vi anser därför att
1531 det är dags att enskilda som har skäl för att få sin sak prövad i förvaltningsrätten också ska ha rätt att
1532 erhålla ersättning för juridiskt ombud.

1533 Vidare behöver även Sveriges roll som ett rättsstatligt land och ett föregångsland för individuella
1534 rättigheter värnas också internationellt. Idag samarbetar vi ofta med andra länder för att kunna komma
1535 åt grov brottslighet och en av förutsättningarna för att detta samarbete fungerar ändamålsenligt är att
1536 flertalet länder respekterar kravet på dubbel straffbarhet. Det innebär att om en medborgare från ett
1537 land begår ett brott i ett annat land ska denne enbart lagföras om handlingen var brottslig i båda
1538 länderna. Det handlar delvis om att tillgodose förutsebarhet för den enskilda och värna dennes
1539 grundläggande rättigheter. Det handlar också om en förståelse och respekt för att brottsutredning via
1540 ett annat land kräver resurser från brottsbeivrande myndigheter i det andra landet, som i sin tur ofta
1541 kräver ett gemensamt intresse för att lagföra den enskilde. Respekten för principen om krav på dubbel
1542 straffbarhet har historiskt betytt mycket för många individer. Sverige har varit en fristad för flertalet
1543 medborgare från andra länder, som önskat leva på ett sätt som våra grundläggande mänskliga
1544 rättigheter ger utrymme för men som trots detta är kriminaliserat i deras hemländer. Till exempel har
1545 kvinnor från andra länder kunnat åka till Sverige för att genomföra abort, och tack vare den breda
1546 respekten för principen om dubbel straffbarhet undgått lagföring i deras hemländer. Trots att respekten
1547 för kravet på dubbel straffbarhet har betytt mycket för enskildas rättigheter har nu företrädare för olika
1548 partier argumenterat för att utvidga svensk lagstiftning till att gälla också utomlands. Vi anser att det
1549 vore mycket olyckligt att frångå principen och betvivlar nyttan med reformen. Det kommer leda till att
1550 Sverige får mycket svårt med att på ett trovärdigt sätt ifrågasätta andra länder som vill lagföra
1551 medborgare som utövar grundläggande fri- och rättigheter i Sverige. Det ska också beaktas att

1552 bevisföring och omständigheterna i övrigt kommer göra att mycket få någonsin kommer kunna fällas
1553 för ett brott i ett annat land, där detta inte är kriminaliserat. Avsteget från en viktig princip görs då för
1554 en nära nog effektlös reform. Vissa undantag från principen kan motiveras men måste då vara noga
1555 övervägda. I grund och botten måste vi iaktta de begränsningar som följer av internationellt erkända
1556 principer och värna våra internationella överenskommelser samt gemensamma plattformar om vi
1557 hoppas kunna påverka andra länder.

1558 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1559 att användningen av hemliga tvångsmedel fortsatt ska kräva konkret brottsmisstanke.

1561 att användningen av hemliga tvångsmedel fortsatt ska behöva prövas av domstol.

1563 att det ska utredas hur Försvarsunderrättsdomstolens prövning kan bli mer transparent och
1564 rättssäker.

1566 att enskilda ska ges en generell rätt till ersättning för ombud i förvaltningsärenden då denne haft skäl
1567 att få sin sak prövad.

1569 att principen om krav på dubbel straffbarhet värnas och ska fortsatt gälla som huvudregel för svensk
1570 jurisdiktion i utlandet.

1571

1572

1573

1574

1575

Civilrätt

1576

[2.13: Frågor om könsneutralitet](#)

1578 *JOHN Lager, Lund, Skåne*

1579 *Camilla Ländin Anna Ling Henrik Queckfeldt*

1580

1581 Regnbågsnätverket vill se att lagen blir könsneutral. Idag är det fler och fler som inte benämner sig
1582 som han eller hon. I lagen står ofta hans och hennes, han eller hon. Att ändra lagtexten till "hen" skulle
1583 göra lagtexten mer jämlik för alla, och även spara på ord i lagtexten.

1584 Detta skulle inte på något sätt minska rättssäkerheten, utan istället arbeta för ett jämlikare samhälle.

1585 Därför anser vi i Regnbågsnätverket att Centerpartiet ska verka lagtexten så att en könsneutralitet
1586 uppnås. Detta för att alla människor ska få känna sig, och vara, jämlika i samhället.

1587 Detta anser vi uppnås genom:

1588 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1589

1590 Att all ny lag skrivs med ett könsneutralt språk

1591

1592 Att när äldre lag uppdateras, skrivs den om med en könsneutralitet.

1593

1594

Distriktets yttrande:

1596 Alla människors lika rätt och värde är grunden för Centerpartiets politik. Det är därmed viktigt att vid
1597 förändringar av lagar och texter bevaka att dessa uppdateras med ett könsneutralt språk.

1598

1599 Distriktsstämman beslutade att instämma i motionens intentioner
1600
1601
1602

1603 [2.14: Frågor om könsneutralitet](#)

1604 *JOHN Lager, Lund, Skåne*

1605 *Camilla Ländin*

1606 *Anna Ling*

1607 *Henrik Queckfeldt*

1608

1609 Sverige bör införa ett smartare och ett mer neutralt system för personnummer.

1610 Detta vore i linje med hur en del andra länder har gjort eller är på väg att göra, exempelvis har Norge
1611 börjat med detta. Detta förekommer även i Nederländerna, Tyskland, Australien, Nepal, Nya Zeeland,
1612 Pakistan och Sydafrika.

1613 I dagens situation stöter inte minst personer som genomgår könskorrigering på praktiska problem
1614 eftersom personnummer, som det är utformat i dag, är anpassade för en manlig respektive kvinnlig
1615 kategori. På ett mer konkret plan kan problem uppstå när personen ska göra officiella ärenden såsom
1616 att skriva under ett avtal för bostad. Men till stor del är det människor som inte känner att det stämmer
1617 in på det binära systemet som finns idag. Alla vill vi känna oss som en del av samhället.

1618 Jag/vi föreslår partistämman besluta

1619

1620 Att det införs ett nytt könsneutralt personnummer i Sverige.

1621

1622 att detta ska infrias inom mandatperioden

1623

1624

1625

1626 **Distriktets yttrande:**

1627 Centerpartiet har sedan flera år tillbaka motionerat om att det bör införas ett tredje juridiskt kön. Som
1628 en del i det bör även dagens personnummersystem ses över. I den stora Transutredningen som
1629 presenterades 2017 rekommenderades en utredning kring samma fråga – ett krav som Centerpartiet
1630 ställt sig bakom.

1631

1632 Centerpartiet vill invänta denna utredning, men är omedelbart positivt till att införa ett könsneutralt
1633 personnummer vid sidan om det existerande systemet. Att helt ta bort könsbaserade personnummer
1634 skulle ha stora negativa effekter för jämställdhetsforskningen vilket bland annat är orsak till att flera
1635 kvinnorrättsorganisationer avråder från ett sådant beslut.

1636

1637

1638 Distriktsstämman beslutade att instämma i motionens intentioner

1639

1640

1641

1642 [2.15: Rätten till egenidentifierat kön](#)

1643 *Claes Nyberg, Stockholm, Stockholms stad*

1644

1645 Centerpartiet har varit och ska fortsätta att vara en förkämpe för transpersoners rättigheter. Rätten till
1646 självidentifikation är central där det är den enskilde som ska ha rätt att själv få ha det juridiska kön den

1647 önskar. Vi har i linje med det också tidigare tagit ställning till att utreda möjligheten att få registrera
1648 icke-binärt kön i Sverige såsom det är möjligt i flera andra länder.

1649 Den svenska lagen för att kunna fastställa sitt kön till det som individen har var före sin tid när den
1650 kom på 70-talet. Men den har med tiden blivit otidsenlig då den också hade ett krav på att vara steril
1651 när det juridiska könet justerades samt att den juridiska handlingen även krävde utförda kroppsliga
1652 ingrepp med krav på bland annat bortoperation av könskörtlar.

1653 Sveriges lagstiftning ansågs därför innebära krav på tvångssterilisering och stå i strid mot
1654 Europakonventionen. Svenska domstolar upphävde därför i praktiken lagen från att gälla, och sedan
1655 dess är frågan i juridiskt limbo.

1656 Den tidigare Alliansregeringen tillsatte 2014 en utredning om könstillhörighet. Sedan utredningen
1657 presenterades i december samma år har det dock stått stilla i frågan. Den nuvarande rödgröna
1658 regeringen har skjutit lagstiftningen på framtiden och låtit den fastna i än den ena, än den andra
1659 märkliga återvändsgränden trots att det råder bred politisk enighet om huvuddragen där registrering av
1660 det juridiska könet skiljs från tillgången till könsbekräftande vård. En proposition utlovades före valet
1661 2018, men fortfarande har inget presenterats och finns inte ens på regeringens propositionslista.

1662 Centerpartiet har visat en positiv inställning till att lagen kommer på plats, men det är inte tydligt för
1663 omvärlden var vi står som parti. Det är därför viktigt att vi fattar ett stämmobeslut som gör det tydligt
1664 för oss alla och ger vår riksdagsgrupp mandat att öka trycket så att en ny lag kommer på plats.

1665 Alla ska ha rätt få den vård de behöver och få se rätt kön i sina ID-handlingar. Förslaget på en ny och
1666 modernare könstillhörighetslag separerar juridiskt kön från könsbekräftande vård. Dessutom öppnar
1667 den upp för möjligheten att sänka åldersgränsen och förenkla processen för att ändra sitt juridiska kön.

1668 Jag/vi föreslår partistämman besluta
1669
1670 att Centerpartiet vill genomföra utredningens huvudförslag till nu könstillhörighetslagstiftning där lag
1671 för rätt till självidentifierad registrering av juridiskt kön särskiljs från lag som möjliggör
1672 könsbekräftande vård
1673
1674 att Centerpartiet verkar för att ett utskottsinitiativ tas i riksdagen till ny lag om inte regeringen
1675 skyndsamt presenterar en proposition i linje med utredningens förslag
1676
1677

Distriktets yttrande:
1678
1679 Distriktsstyrelsens svar:
1680
1681 Det måste vara varje medborgares rätt att själv få definiera vilket kön hen vill ska vara fastställt i
1682 folkbokföringen. Det är viktigt att vi tar deras situation på allvar.
1683 Distriktsstyrelsen anser att det är viktigt att fullfölja resultatet av den utredning som finns på plats. Om
1684 det längs vägen uppstår administrativa hinder anser distriktsstyrelsen att dessa ska, likt många gånger
1685 förut, lösas och inte hämma lagstiftningen.
1686 Vi delar motionärens ansats att det är viktigt att ny lagstiftning kommer på plats och att vi som parti
1687 ska vara tydliga i detta.
1688

1689 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:
1690
1691 - Att bifalla motionen
1692
1693
1694 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

1695
1696 - Att bifalla motionen

1697
1698
1699

1700 **Jobb och företag**

1701

1702 [2.16: Där ingen är arbetslös](#)

1703 *CUFs förbundsstyrelse*

1704

1705 Vi måste bygga ett lokalsamhälle, för gemenskap där alla behövs. Där ingen är ensam och utanför, där
1706 ingen är arbetslös. Så lyder de inledande raderna i CUF:s gamla kampsång och det stämmer än idag.
1707 Arbetsmarknaden är alldeles för stel och komplex för att tackla de stora utmaningarna vi står inför.
1708 Denna motions syftar till att lägga fram förslag som kommer göra den svenska arbetsmarknaden mer
1709 flexibel och anpassad efter den enskilda individen förutsättningar.

1710 **Studenter**

1711 *Lär dig driva eget i ungdomens vår*

1712 Sverige är idag ett av världens mest innovativa länder och det ska vi vara stolta över. Men
1713 konkurrensen är tuff och för att behålla vår plats måste vi ständigt utvecklats. För att kunna göra det är
1714 det viktigt att vi utnyttjar ungas kreativitet och från tidig ålder, lär dem värdet av entreprenörskap.
1715 Fördelarna med entreprenörskap på gymnasieskolan är många. Eleverna kommer snabbare ut i
1716 arbetslivet och laddas med ett entreprenörstänk som kommer vara dem till gagn under resten av livet.
1717 Det ger eleverna de verktyg de behöver för att antingen stå starkare på arbetsmarknaden eller våga
1718 starta eget och så småningom anställa andra - ni har väl inte glömt att fyra av fem jobb skapas av
1719 småföretag?

1720 UF-företag har länge varit en väl beprövad och fungerande form av entreprenörskapsundervisning på
1721 gymnasieskolan. Men alla kan inte ta del av det idag. Därför vill vi införa en meritberättigad
1722 entreprenörskapskurs på gymnasienivå. En viktig anledning till införandet av meritpoängen var att de
1723 skulle bidra till att fler elever läser fördjupade kurser i språk och matematik, ämnen som ansågs vara
1724 särskilt viktiga för Sveriges internationella konkurrenskraft. Men minst lika viktigt i den
1725 internationella konkurrensen är de entreprenöriella förmågorna.

1726 *Deltidsjobba under din studietiden - CSN*

1727 Det råder stor samstämmighet om att såväl studier som arbete ska uppmuntras. Vår lagstiftning speglar
1728 också detta genom att garantera vissa förmåner för de anställda och genom att ge både bidrag och
1729 mycket förmånliga lån till studenter. Av denna anledning är det obegripligt varför lagstiftningen
1730 bestraffar den som kombinerar dessa två. Syfte med såväl studiebidraget som studielånet måste, utöver
1731 att vara ett försörjningsmedel, vara ett incitament för studier, inte att begränsa studenternas möjligheter
1732 att arbeta.

1733 Anledningarna till att jobba under studietiden är många. Vissa gör det för att strukturera upp vardagen,
1734 andra för att knyta kontakter och boosta karriären samt några gör det helt enkelt för att fylla på
1735 kontokortet lite extra. Även om det för vissa handlar om att ha råd med en semesterresa är det för
1736 andra en absolut nödvändighet. En nyligen publicerad rapport kom till slutsatsen att studenter i
1737 Sverige går back två tusen kronor i månaden. Mot bakgrund av det är det orimligt att hindra studenter
1738 att tjäna egna pengar. Oavsett anledning borde extrajobb uppmuntras, inte bestraffas. Av den

1739 anledningen vill vi avskaffa det så kallade fribeloppet för studielånet och avsevärt höja fribeloppet för
1740 studiebidraget.

1741 **Arbetsökande och gigeekonomi**

1742 *Jobba gärna utomlands*

1743 Att Sverige anslöt sig till den Europeiska unionen 1995 har varit mycket gynnsamt för den svenska
1744 ekonomin. Denna goda effekt kan framförallt tillskrivas de fyra friheterna som kontinuerligt har
1745 utvecklats genom åren. Det finns dock mycket kvar att göra.

1746 En viktig princip för friheternas realisering är principen om ömsesidigt erkännande; ett erkännande i
1747 ett EU-land ska anses som ett erkännande i alla EU-länder. Principen har resulterat i att en stor mängd
1748 handelshinder röjs undan på varusektorn. Det som föreslås med denna motion är att principen om
1749 ömsesidigt erkännande också ska omfatta tjänstesektorn. Ett försök att uppnå detta gjordes av
1750 kommissionen med det s.k. tjänstedirektivet, men det har inte fått tillräcklig effekt. En sådan princip är
1751 viktig ur ekonomisk hänsyn då en rapport från Europaparlamentets utredningstjänst visat att en fri
1752 tjänstemarknad hade lett till vinster på 338 miljarder euro (cirka 3,4 biljoner svenska kronor).

1753 *Ditt namn får aldrig vara avgörande*

1754 Den offentliga sektorn, genom sina olika verksamheter, utgör en stor arbetsgivare för många personer i
1755 Sverige. Dessa personer finns överallt i samhället, undersköterskan som vårdar mormor, bibliotekarien
1756 i byn, vaktmästaren på skolan och handläggaren på migrationsverket. Det är 1.6 miljoner människor
1757 som bär den svenska välfärden på sina axlar och deras arbete är centralt för att garantera en
1758 förstklassig samhällsservice. Det är många som vill jobba inom den offentliga sektorn, men IT-
1759 ingenjören från Iran med ett utlandsklingande namn som söker jobb på kommunens tekniska kontor
1760 blir inte ens kallad till intervju, trots flera års arbetslivserfarenhet. Det kanske låter lustigt, men faktum
1761 är att individer födda utanför Europa kallas mer sällan än jämförbara svenskfödda till jobbintervjuer,
1762 på grund av strukturell diskriminering. För att vi ska kunna försäkra oss om att det är rätt person på
1763 rätt plats, där lämplighet och kompetens är det viktigaste i en anställningsprocess. Borde en statlig
1764 utredning tillsättas för att undersöka möjligheterna för att CV:n anonymiseras vid rekryteringar i
1765 offentlig sektor.

1766 *Enklare att jobba - enklare att kräva din rätt*

1767 Vi har alla sett dem och många av oss har redan träffat dem i tjänst. De cyklar genom staden med stora
1768 fyrkantiga ryggsäckar och levererar mat från restauranger, byter taket på din fastighet och tar hand om
1769 ditt avfall när du inte har tid eller möjlighet att ta dig till en återvinningscentral. De går under olika
1770 namn, gig-jobbare, plattformsarbetare, bemanningsanställda eller tillochmed daglönare. Vissa gigar
1771 vid sidan av studier, andra har precis fått en fot på arbetsmarknaden efter år av utanförskap och några
1772 har precis kommit till Sverige. De har dock en sak gemensamt, de vill alla göra rätt för sig.

1773 Arbetsmarknaden förändras hela tiden, nya sektorer dyker upp medans andra försvinner. Där
1774 efterfrågan finns, finns också arbetstillfällen och nya anställningsformer. Gig-ekonomin ser ut att vara
1775 här för att stanna och då behöver politiken, till att börja med erkänna dess existens och se värdet i de
1776 enkla jobb som sektorn skapar. Politiken ska också finnas för att skapa jämlika förutsättningar för
1777 människor. Många gig-jobbare är idag varken anställda eller företagare och får på så vis svårt att
1778 hantera den skatterelaterade byråkratin och administration som krävs. Om vi vill göra svarta jobb vita
1779 måste de rätta förutsättningarna finnas från början, så att de som vill göra rätt för sig på den moderna
1780 arbetsmarknaden, får en ärlig möjlighet att göra det. Med anledning av det vill vi att Centerpartiet tar
1781 ställning för den växande gig-ekonomin, som skapar nya enkla jobb. Samt att Centerpartiet verkar för
1782 att underlätta administrationen för personer som arbetar i gig-ekonomin genom att införa "Gig-
1783 lotsning", som likt företagslotsning hjälper enskilda individer att göra rätt för sig.

1784 **Arbetare**

1785 *Du ska veta var dina skattepengar går*

1786 Arbetslösheten i Sverige är högre än på länge och hundratusentals människor befinner sig långt ifrån
1787 arbetsmarknaden. Många av dem känner sig bortkomna i en vardag präglad av utanförskap och
1788 bidragsberoende. När självständigheten och självkänslan minskar, ökar avståndet in till
1789 arbetsmarknaden och den egenförsörjning och frihet ett jobb innebär. Sverige har en utav världens
1790 högsta kostnader för att anställa. En person som får ut 22 772 kr efter skatt kostar företaget hela 39
1791 426 kr, det är dels på grund av arbetsgivaravgiften.

1792 Arbetsgivaravgiften består av sju delavgifter varav några av dem är ålderspensionsavgift,
1793 sjukförsäkringsavgift och föräldraförsäkringsavgift. De olika sex sociala avgifterna står för ungefär två
1794 tredjedelar av arbetsgivaravgiften. Utöver det finns också den allmänna löneavgiften som utgör den
1795 sista tredjedelen av arbetsgivaravgiften. Den allmänna löneavgiften är inte kopplad till varken
1796 socialförsäkringssystemet eller socialavgifterna, det är helt enkelt en skatt på arbete som direkt
1797 tillfaller staten. Det är inte konstigt om det blir svårt att anställa om arbetsgivaren måste ta höjd för
1798 inkomstskatten, sociala avgifterna och sedan en ytterligare skatt på arbete. Det är företagen som skapar
1799 arbetstillfällena och de är en garant för Sveriges ekonomiska välstånd, men det är inte genom att ha
1800 oförsvarliga skatter på arbete som vi får fler i sysselsättning.

1801 En annan problematik med arbetsgivaravgiften är att det är få löntagare som ens vet om att den
1802 existerar. Idag döljs arbetsgivaravgiften från lönespecifikationen, vilket i sin tur leder till att det blir
1803 svårare få en helhetssyn över alla kostnader arbetsgivaren måste stå för. Vi tycker det är viktigt att
1804 synliggöra de skatter som finns för att få en mer rättvisande bild över hur mycket var och en bidrar till
1805 samhället. Men anledning av detta vill vi att Centerpartiet verkar för att slopa löneavgiften i
1806 arbetsgivaravgiften samt att arbetsgivaravgiften inkluderas och synliggörs på alla lönebesked.

1807 *Staten ska inte avgöra när du tar semester*

1808 Frihetsälskare är vi allihopa, allihopa, och att staten berättar för oss, att om vi vill vara lediga så får vi
1809 vara det fredagen innan första söndagen efter ecklesiastiska fullmåne efter vårdagjämningen måste då
1810 ses som ett slag i ansiktet. Inskränkningar i våran frihet kan i sig vara väl motiverad. Men motivering
1811 för allmänna helgdagar kan knappast anses nå upp till detta. De flesta helgdagarna är baserade i
1812 kristendomen, därutöver är det nationaldagen, nyår och första maj.

1813 Bara hälften av svenskarna kallar sig kristna och ännu mindre än så 27% tror på gud, och 9% går
1814 regelbundet till kyrkan. Det är inte tillräckligt för att motivera att resten ska få sin frihet begränsad.
1815 Därför föreslår vi att de allmänna helgdagarna ska avskaffas och ersättas med ytterligare
1816 semesterdagar. Skulle lagen vara utformad på så vis, hade de som vill fira helgdagar kunnat fira dem,
1817 medan muslimer som vill fira ramadan kunnat fira det. Vidare kan starwars-entusiasterna ta fjärde maj
1818 ledigt för att sträckkolla igenom alla filmerna, kärleks fåglarna ta en långhelg ledigt för att fira
1819 årsdagen och sport galningarna ta ledigt för att göra en svensk klassiker. Ett bättre system för alla, helt
1820 enkelt.

1821 *Staten ska inte avgöra när du går i pension*

1822 LAS-debatten har varit het senaste året och Centerpartiet har varit mitt i det hela. Oavsett hur man står
1823 i frågan om svenska modellen så har den fördelen att beslutfattandet, som i andra länder ligger på
1824 lagstiftaren, ligger nära vanligt folk. Regler kan anpassas efter enskilda branscher och kan anpassas
1825 oftare än genom lagstiftning.

1826 Det talas ofta om en enda pensionsålder, i lagstiftningen är det dock inte så enkelt utan det är istället
1827 fler olika åldrar som innebär olika saker. Den sista av dessa är den s.k. LAS-åldern som i år höjts till

- 1828 68 år. Detta är ålder då arbetsgivaren kan säga upp arbetstagare utan saklig grund. Men varför just 68
1829 år? Inom byggbranschen till exemplet är man tydligt emot det, nio av tio för att vara exakt detta enligt
1830 en undersökning av *byggarbetaren*. Enligt samma undersökning uppgav åtta av tio byggarbetare
1831 mellan 55–66 år att de är utslitna av kroppsarbetet. Vid andra änden av spektrumet finns det inom flera
1832 andra branscher, gott om människor som jobbar lång in i 70-årsåldern.
- 1833 Motionens förslag är därför att tillämpa den flexibla svenska modellen på den stela LAS-åldern.
1834 Genom att arbetsmarknadens parter får fastställa LAS-åldern kan arbetsgivarna och arbetstagarna
1835 fastställa sin egen ålder för uppsägning utan saklig grund till vilken ålder som det som passar dem.
1836 Detta kommer självklart, som alltid i förhandlingar komma på kostnaden av något annat. LAS-åldern
1837 är dock ett chip som bör lämnas på det stora bord som är den svenska modellen.
- 1838 Jag/vi föreslår partistämman besluta
1839
1840 att Centerpartiet verkar för att principen om ömsesidigt erkännande tillämpas fullt ut på tjänstesektorn
1841 inom europeiska unionen och att fler begränsningar av yrkestjänster därigenom avskaffas.
1842
1843 att Centerpartiet verkar för att utreda införandet av anonyma CV i offentlig sektor.
1844
1845 att Centerpartiet verkar för att arbetsmarknadens parter, istället för lagstiftaren, fastställer den så
1846 kallade LAS-åldern.
1847
1848 att Centerpartiet verkar för att arbetsgivaravgiften inkluderas och synliggörs på alla lönebesked.
1849
1850 att Centerpartiet verkar för att avskaffa löneavgiften i arbetsgivaravgiften för alla.
1851
1852 att Centerpartiet verkar för att avskaffa de allmänna helgdagarna i förmån för att tolv nya lagstadgade
1853 semesterdagar läggs till i semesterledigheten, vilket låter människor ansöka om ledighet de dagar om
1854 året som de anser vara viktiga att vara ledig på.
1855
1856 att Centerpartiet verkar för att fribeloppet för studiebidraget dubbleras.
1857
1858 att Centerpartiet verkar för att fribeloppet för studielånet slopas.
1859
1860 att Centerpartiet verkar införa en entreprenörskapskurs som ger meritpoäng i gymnasieskolan.
1861
1862 att Centerpartiet tar ställning för den växande gig-ekonomin som skapar nya, enkla jobb.
1863
1864 att Centerpartiet verkar för att underlätta administrationen för personer som arbetar i gig-ekonomin
1865 genom att införa "Gig-lotsning", som likt företagslotsning hjälper enskilda individer att göra rätt för
1866 sig.
1867
1868
1869